

ANUL I.

No. 4.

1 AUGUST 1868.

ALBINA PINDULUI

LITERE, SCIINTE SI ARTE.

REDACTOR RESPUNDETOR : GRIGORIE HARALAMB GRANDEA

22 OCT 2019

S U M A R

DEFINIȚIA BORMOSULUI : SĂNTUL AUGUSTIN, — HUTCHESON. — BURKE, — REIDE, — VOLF, — BAUMGARTEN, etc. de *Gr. H. Grădeea*.

O FATĂ PE FATUL MORȚII, poezie de *D. Bolintineanu*, tradusă în limba franceză, italiană și engleză.

DESPRE ROMÂNII DE LA EMUS de *Gr. H. Grădeea*.

LA ROMÂNII, poezie de *D. Bolintineanu*.

UNDE EȘCI? poezie de *Th. Șerbănescu*.

ȚIMBIRII ȘI LACRIMI, poezie de *Th. Șerbănescu*.

ODOARELE VIETEII MELE, poezie de *M. Pompiliu*.

EROII PINDULUI : ATANASIU DIACON de *Gr. H. Grădeea*.

CE PICE HORAȚIU DESPRE GEȚII.

POEȚI GERMANI : GOETHE, — UHLAND, — KOERNER, — HEINE, — RUCKERT, — CHAMISSO, — ANASTASIUS GRUN, — LENAÜ, — CAROL BECK, — FREILIGRATH, — DINGELSTAED, — CREUZENACH, SAPHIR, — ZEDLITZ. — REGELE LUDOVIC AL BAVARIEI de *Gerard de Nerval*.

REGELE DIN TULEA, poezie de *Goethe*.

OBELE DE INSPIRAȚIE, poezie de *Klopstock*.

LA MOARȚEA SOTIEI SELE, sonet de *Burger*.

JUNA CREOLĂ, poezie de *V. Alesandri*.

EPITAF de *Gr. H. Grădeea*.

MERITUL FEMEILOR, poezie de *Legouvé*.

LA UN BUCHIET, poezie de *Gr. H. Grădeea*.

ALBINA PINDULUI

LITERE, ȘTIINȚE ȘI ARTE.

REDACTOR: GRIGORIE HARALAMB GRANDEA.

Ese la 1 și 15 în fie-care lună. — Abonamentul pe un an 20 lei noi pentru capitală, 22 lei noi pentru județe. — Pentru administrație și redacție să se adreseze în Bucuresci, strada Pompierilor, No. 5. — Scrisorile nefrancate nu se primesc. — Articuli cari nu sunt ai redactorului, se vor publica când vor fi aprobați de comitetul acestei gazete.

Domnul Românilor, — în inima căruiă este atâta de viu dorul pentru înaintarea, cultura și mărirea nației, — a bine-voit a încurajarea această gazetă cu prenumerarea Măriei Sele.

DEFINIȚIA FORMOSULUI

(fine)

§ 6

SĂNTUL AUGUSTIN

Sântul Augustin ține că un lucru merită numele de formos când simultanitatea, egalitatea și convenința părților produc unitatea care satisface resonul (1).

Acest mare bărbat compusese un tractat asupra formosului, dar care s'a perdut. Urmând istoria Esteticeii, suntem mirați de pierderea operilor despre Estetică. Care să fie cauza? La început și pînă în secolul trecut, acordau prea puțină importanță acestei ramuri a Filosofiei și priu urmare operilor de această natură. Numai geniile mari simțeau importanța Esteticeii. Dar aceste genii nu puteu de cât să ne lase ideile lor scrise. Lumea era datore să le conserve, și, lumea, nesciind să le prețuiască, aceste opere au căzut în uitare din ce în ce mai mult pînă când s'au pierdut de tot. Așa se esplică lucrul, față cu operile conservate pînă acum și între cari sunt multe cari n'au alt merit de cât acela d'a fi respuns o dată la cerințele spiritului uman în diversele lui stări.

Dar după cum deducem teoria lui Aristotel

(1) Asupra S-lui Augustin : Essai d'une philosophie de l'art. Paris 1836; — Traité du Beau. Amsterdam 1782.

din ideile ce aflăm în operile conservate, tot așa deducem și pe a S-lui Augustin.

Dacă întreb pe un arhitect, dice el, pentru ce, când a ridicat o arcadă la una din arpile bastimentului meu, face asemenea și la cealaltă; el îmi răspunde că această o face cu scopul ca membrele arhitecturii sele să simetrizeze bine împreună. — Dar pentru ce această simetrie îți pare necesară? — Pentru resonul că place. — Dar cine ești tu ca să te faci arbitru de ceea ce trebuie să placă sau să nu placă oamenilor? Și de unde știi tu că simetria ne place? — Știu pentru că lucrurile așa dispuse au decență, justeță, grație; într'un cuvânt pentru că acesta e formos. — Prea bine, spune-mi însă: este formos pentru că place, sau place pentru că este formos? — Place pentru că este formos. — Creș și eu ca tine. Dar să te întreb: pentru ce este formos? și, dacă chestia mea te încurcă, pentru că marelui ca tine nu merg cu studiul pînă acolo, aprobeți cel puțin ideea că asemenarea, egalitatea, convenința părților bastimentului, se reduce la un fel de unitate care mulțumesc resonul. — Ceea ce votam a spune. — Da: însă ia s'ema, nu este unitate adevărată în corp, pentru că toți sunt compuși de părți nenumărabile cari și ele sunt compuse tot asemenea. Unde veți dar această unitate care te dirige în construirea desemnului teș; această unitate pe care o privești în artă ca o lege inviolabilă; această unitate pe care edificiul teș trebuie să o imite pentru a fi formos, dar pe care nimeni nu poate a o imita perfect, pentru că nimic pe pă-

mânt nu este perfect? Ce urmăde de aci? Nu ajungem a recunoște că se află d'asupra spiritelor noastre o unitate originală, suverană, eternă, perfectă, care este regula esențială a formosului, și pe care o urmăresc în practica artei telet? De unde S. Augustin conchide, în altă operă, că *este unitatea care constituă, ca să zic așa, forma și esența formosului în ori ce gen. Omnis porro pulchritudinis forma, unitas est.*

Sântul Augustin, prin urmare, reduce totă formusețea la unitatea sa și la raportul esact al părților unui tot între ele și la raportul esact al părților către tot : ceea ce ar putea să fie esența perfectului dar nici de cum a formosului. Me mulțumesc mai bine cu Platon care, prin numeroase exemple, 'mă arată ceea ce nu este, dar care nu'mă dăce nimic despre ce este formosul. Platon nu s'a ocupat a înveța pe discipuli sei ci a demasca pe sofisti înaintea concețătenilor sei căror le păsa prea puțin de definiția formosului.

§ 7

BOETHIUS, S-TUL THOMAS D'AQUIN, DANTE ȘI PETRESCA.

Boethius și Sântul Thomas d'Aquin au urmat pe S. Augustin. După Dante și Petresca formusețea este o-re-cum misterioasă trinitate a formosului, adevărului și a justului.

§ 8

V O L F

Volf în psihologia lui dăce că sunt lucruri cari ne plac, altele cari ne desplace, și că această diferență constituă *formosul și urêtul* : ceea ce ne place se numesce *formos*, ceea ce ne desplace se numesce *urêt*. Mai dăce că formusețea consistă în perfecție, așa că prin forța acestei perfecții, lucrul care o posedă este propriu să producă în noi plăcere. Distinge două speții de formuseți, adevărată și aparintă : cea adevărată este aceea care nasce dintr'o perfecție reală; cea aparintă este aceea care nasce dintr'o perfecție aparintă.

Este invederat că S. Augustin a mers mai departe cu cercetarea formosului de cât filosofului Leibnizian : acesta pare a pretinde că un lucru este formos pentru că ne place, pe când adevărul este că lucrul ne place pentru că este formos : ceea ce Platon și S. Augustin

au observat prea bine. (1) Este adevărat că e mai introduce și perfecția în ideea formuseței : dar ce este perfecția? Este ea o-re mai lămnrită și mai inteligibilă de cât formosul?

Volf confundă formosul cu plăcerea ce produce și cu perfecția ; pe când sunt lucruri cari plac fără să fie formose, altele cari sunt formose fără să placă (2), unele perfecte dar cari nu sunt formose, altele imperfecte dar formose și altele cari nu pot să fie susceptibile de perfecție.

§ 9

C R O U Z A S

« Toți acei cari nu vorbesc fără să scie și fără să cugete bin », dăce Crouzas, observând cu atenție cele ce se petrec într'euși, maniera cu care cuget și ceea ce simț când dăce : *este formos*, — înțeleg că prin acest termen espriu raportul unui obiect cu simțimentele plăcute sa și de aprobație ; sunt de acord dar că a dăce : *este formos*, — este a declara că află ceva pe care l'aproba și simț place. »

Se vede prea bine că definiția lui Crouzas nu este trasă din natura formosului, ci numai din efectul ce produce presița lui. Are acelaș defect ca a lui Volf. Adevărată definiția a unui lucru, trebuie să fie trasă din natura lui. Apoi, o definiție este bună când se aplică la toate părțile lucrului. Asemenea cualității sunt necesare la definiția formosului. Esamenul ori-cărei definiții este acelaș cu al lăcătusului care, având să facă o chiee pentru mai multe uși, o încercă la fie-care din ele. Aplicând acestea la definiția lui Crouzas, ca la toate cele alte, o aflăm cu totul absurdă.

El află în formos cinci caractere : *varietațea, unitatea, regularitatea, ordina, proporția*. Comparând definiția lui cu a S. Augustin, pare că a celui din urmă este incompletă. Dacă ideea de *unitate* nu coprinde ideile de *varietate, regularitate, ordină și proporție*, și aceste patru cualități sunt esențiale formosului plastic, S. Augustin n'a trebuit să le omită ; dacă ideea de *unitate* le coprinde, Crouzas n'a trebuit

(1) *Traité du Beau*. Amsterdam 1782. — analiză și apreție forte bine teoriile lui Volf, Crouzas și Hutcheson, odinoră celebru profesor de Filosofie morală la universitatea din Glasco.

(2) Un bun tractat de Estetică trebuie să studieze și aceste variații.

să le adauge. El nu spune ce înțelege prin *varietate*; definește *unitatea*: relația tutulor părților către un singur scop; *regularitatea*, după el, consistă în poziția asemenabilă a părților între ele; prin *ordină* înțelege: o graduație a părților care trebuie observată în pasagiul de la o parte la alta; iar prin *proporție*: *unitatea presărată cu varietate, regularitate și ordină în fie-care parte.*

Acastă definiție este foarte particulară și nu este aplicabilă de cât la arhitectură saă, cel mult, la o bucată de elocință, la o dramă, etc., dar nu la *un cuvânt, la o cugetare, la o porție de obiect.*

§ 10

H U M E

Hume derivă simțimentele estetice mai mult din simțatie de cât din judecată. El a dat o teorie complectă.

Însă ore omul este numai materie?

Iecă pentru ce teoria lui a cădut.

§ 11

S H A F T E S B U R Y

Shaftesbury resolvă cestia formosului și a sublimului prin ajutorul *principiului reflect.* După el, un obiect este formos când este ordonat așa ca să producă efectul ce și propune. Ideea de utilitate, după el, face parte din formos: ceea ce ajunge să probeze nimicul acestei teorii.

§ 12

B U R K E

Burke susține că simțatia ce ne produc cușilitățile obiectelor, că efectul material operat asupra simțurilor noastre de forma, colora și mișcarea obiectelor, constituă principul satisfacției estetice pe care o numește plăcerea gustului. Distinge în simțatie două acte: unul fizic, altul moral și care rezultă din cel fizic. Prin urmare el derivă un fapt moral dintr'o simțatie. Lucrurile esteriore, continuă acest autor, ne afecteș în două moduri diferite. Nervul optic, de exemplu, este aci dilatat, aci contractat: colorile dulci îl dilateș, colorile vii și brusce îl contracteș. Asemenea și pentru nervul auditiv: sunetele dulci și bine modulute îl dilateș, sunetele ascu-

șite și brusce îl contracteș. Asemenea și pentru cele alte nervuri ale simțurilor. Iecă pentru actul fizic. Acum să vedem pe cel moral, asupra căruia Burke își dă opinia următore:

« Unele pasiș dau figurei omului expresiș corespușetore. De exemplu, când sînt mîniat, figura mea ia expresia mîniei. »

Observând apoi pe poeș când scriș în momentele de inspirație, șice:

« Fără să fiu mîniat, când dau figurei mele expresia mîniei, devin mîniat. Expresia pasiș aduce pasia. »

Așa dar, după Burke, aflam în impresiile fizice cauza unor afecții morale, cauza tutulor simțimentelorestetice. Emoția formosului, el o află în dilatație; aceea a sublimului în contractie. « Iubim formosul, șice în altă parte, pe când mai nu cutedăm a ne apropia de sublim: pare că ne inspiră o terore religioșă. »

Ce să respundem acestor teorii? Formosul este ceea ce face să se dilateș nervi, sublimul ceea ce face să se contracteș. Dar urêtul ce este? Și ce fac nervi când sunt afectaș de el? Burke nu ne șice nimic.

§ 13

H U T C H E S O N

Hutcheson, fundatorul școlii Școțiane, în ceea ce concerne formosul, 'și a croit un sistem șorte cîudat. El a șis că nu trebuie să întrebăm: *ce este formos?* ci: *ce este vizibil?* Și iecă cum esplică. El susține că omul este înșestrat de un *simș intern al formosului.* Acest simș este o facultate prin care distingem lucrurile formose, precum simșul vederei este o facultate prin care avem noșia colorilor și a figurilor. El și toș sectatori lui se șilesc a susține realitatea și necesitatea acestui al *șeselea simș.* Așa dar *formosul este tot ceea ce este veșut cu acest al șeselea simș.* Dar o asemenea definiție (șorte ingenioșă însă) este ca cum nici n'ar fi. Pare că așșim pe Hutcheson: « Pentru că nu putem avea asupra formosului o definiție exactă (trasă din natura obiectului), mulșumiși-ve că necesitatea m'a făcut să inventeș un al șeselea simș (1). »

(1) Un studiș întins asupra sistemii lui Hutcheson, este în opera: *Traité sur le Beau.* Amsterdam, pag. 228.

§ 14

PÈRE ANDRÉ

Père André jesuitul țice că ceea ce constituă formosul, este ordina, proporția și simetria. Opera lui: *Essai sur le Beau*, împreună cu șese discursuri despre *Modus, Decorum, Grațiă, Amorul formosului și Amorul desinteresant*, susține realitatea acestei definiții: dar care este atât de bună în cât me mulțumesc cu invenția lui Hutcheson (1).

§ 15

STEWART

Stewart a voit a stabili că nu este nimic formos în obiecte. Ceea ce se numește formos, după el, este óre-ce care descéptă în noi o plăcere mai înainte gustată. Așa, de exemplu, simțim plăcere să mâncăm o pómă când ne este lóme, să ședem la umbra unui arbor când suntem oboșiți. Dacă mai târziu vedem pómă sau arborul, suvenirul plăcerii ce am simțit ne causează impresia formosului. Ipoteza lui Stewart se reduce la asociația ideilor.

§ 16

REID

Reid, capul filosófilor scoțiană și care ține prin strânse legături de scóla cartesiană, a exprimat teoria lui asupra formosului într'un capitol din operele lui care tratează despre *gust*. (2)

Gustul, țice Reid, este acea facultate a spiritului care ne face să discernem și să simțim formusețile naturei și ceea ce este esceliute în operele de artă. Pentru ce țice el: *să discernem și să simțim?* Pentru că nu numai simțim ceea ce este formos, dar dăm și un judecământ asupra formuseței obiectului, afirmăm, și ór-ice afirmație este un judecământ. Suntem convinși, și adă nimeni nu mai póte nega, că formusețea este o calitate reală a lucrurilor. Iecă ce țice Reid: « acei cari susțin că nu este nimic de absolut în materie de gust și că proverbul: nu

(1) *Essai sur le Beau, nouv. edit. augmentée de six discours*. Paris, 2 vol.

(2) Reid, *Oeuvres complètes* trad. par Théod. Jouffroy, tomo V. pag. 251. — Ch. Liveque: *La Science du Beau*, Tome II. pag. 486.

incapă dispută pentru gusturi, se póte aplica fără limită, susțin o opinie care nici de cum nuse póte susține. Am putea să probăm prin aceleași rasoné că nu este nimic de absolut în varietate. » Acest argument nu póte fi mai forte.

El aduce simțimentele estetice la trei sorginți: noutatea, mărirea și formusețea. Mărirea și formusețea ne plac nu ca utilitatea. Formosul este perfectia. Un obiect este formos dacă este perfect în speția lui. Mărirea este perfectia în cel mai înalt grad, este formusețea în escelință. Noutatea este raportul lucrurilor către persóna care le cunoșce.

Reid însă pretinde a demonstra că nu este nimic care să fie formos în aparințele esterióre ale unui obiect. Tot ceea ce isbesce simțurile noastre din suprafața unui obiect, se numește formos, pentru că acesta este espresia sufletului. Așa o linie șerpuită ne place, nu pentru că este formosă în sine, dar pentru că pare a avea un raport cu calitățile morale, mlădierea și dulcéta, de exemplu. După Reid, prin urmare, nu este formusețe materială; nu este de cât o formusețe morală ale cărei simboluri se află în formusețea materială.

§ 17

BAUMGARTEN, SULZER ȘI MENDELSON

Scóla Germană este care a dat cea mai mare desvoltare studiului formosului.

Baumgarten este cel d'anteu care a numit sciința formosului, sublimului și a gustului, Estetică. A mai numit-o și Filosofia Grațiilor și a Muselor. El deduce simțimentul formosului din simțatie.

Sulzer și Mendelsohn au inavuțit teoria lui Baumgarten cu observații noi.

Dar tóte teoriile espuse pînă aci, nu constituiesc o sciință. Nu invedered țimp ómeni d'a avea nise date precise asupra formosului și sublimului. Și filosofi cãntând să respundă acestei necesități, au dat nascere la o mulțime de teorii absurde pe cari am avut ocașia d'a le espune în puține cuvinte.

§ 18

Iecă dar gradul de progres în care Kant, Schel-

ing și Hegel, aș aflat știința formosului : dacă cele espuse pînă aci pot constitui o știință. Acești trei mari genii, capi școlii germane, aș pus adevăratul fundament științific al Esteticei; cu drept cuvînt, ei sunt adevărați funda-torii ai Esteticei.

Suntem datorii a face însă o observație au-torilor moderni de Estetică : limitele în cari aș închis această știință, nu răspund la necesită-țile stărei actuale a omenirii. Estetica trebuie a merge de mână cu morala, precum Socrate a dat să înțelegem. În adevăr, a lăsa artele să țintescă a reproduce sau a exprima numai ceea ce este formos sau sublim, este a lăsa cultura omului pe mîna sirenelor perfide, și nu această trebuie a fi misiunea Esteticei. Preferăm a vedea Estetica usurpînd obiectul moralei, de cît a lăsa trece cu vederea. Titlul scrierei mult regreia-tului Victor Cousin : «Adevăr, formos și bine,» trebuie să fie triada ori-cărui artist care înțe-lege înalta misiune a artelor. Este o scăpare din vedere a lui Kant pe care nu putem să lăsașăm. Combatînd scepticismul lui Hume care înce-puse a crește ca pirul în Germania, Germania și lumea întrégă îi datoresc recunoștința. Dar limitînd Estetica în ceea ce conține obiectul moralei, Kant a deschis pînă la cea mai mare scepticismului și apoi simțualismului.

Gr. H. Granda.

Creдем că vom procura plăcere filologilor nostri, publicînd traducția acestei elegii (ade-verat cap d'opere în acest gen) din limba română în cea franceză, italiană și engl. sã. Regretăm că nu avem sub mână și traducția germană a mai multora din poeziile Domnului Bolintineanu, Alesandri, etc. — pentru a estrage această bu-cată.

Cititori vor fi surprinși de asemenarea ce este între limba italiană și a noastră; chiar forma versului este tot aceeași :

O FATĂ PE PATUL MORȚII

Ca rob lăce cîntă amar în robie,
Cu lanțul de brațe, un aer dușin,
Ca riul ce geme de rea vijălie,
Pe patu'mîi de mörte eă cînt dureros,

Un crin se usucă și 'u laturî a'abate
Cînd ziua e rece și cerul în nori,
Cînd soarele 'l arde, cînd vîntul îl bate,
Cînd giundina cade torente pe flori;

Așa făr' de vesta pe ăpile mele
O sortă amară amar a bătut,
Și ast-fel ca crinul de viscole rele,
Pe patu'mîi de mörte d'o dat' am cădüt.

Abia 'n primă-vară cu ăpile mele,
Plăpăuță ca roa abia am ajuns;
Atuncea cînd cîntă prin flori filonele,
O crudă durere adînc m'a petruns.

Amară e mörtea, cînd omul e june,
Și ziua 'l frumoasă, și trafal e lin,
Cînd paserea cîntă, cînd florile spune
Că viața e dulce și n'are suspin !

Să möră bătrînul ce fruntea înclină,
Ce plînge trecutul de ani obosit;
Să möră și robul ce 'n lanțuri suspină,
Să möră tot omul cu suflet zdrobit !

Iar eă ca o floare ce nasce cînd ploă,
Creșcem în de paseri suave cîntări,
Și mie amorul cu buțe de roă,
Cu inimă dulce, siml da sãrutări.

Ca frunza ce cade pe toamnă cînd ninge,
Suflată de vînturi aici pe pămînt,
Ah ! juva mea viață acuma se stinge
Și ani mei tineri apun în mörment ! (1)

Ainsi que le captif chante dans l'esclavage,
Avec les fers aux mains, un air plein de douleur ;
Ainsi que le ruisseau gémit après l'orage,
Moi, sur mon lit de mort, je chante mon malheur !

La fleur qui va périr se penche vers la terre,
Lorsque le jour est froid et le ciel nuageux,
Quand le soleil, ce roi puissant et solitaire,
Pâlit, quand le vent mord les vallons orangeux.

Ainsi pesant sur moi l'amère destinée
Vient frapper sans pitié la fleur de mes beaux jours ;
Et comme un lis battu par la bise obstinée,
Sur le lit du trépas je tombe pour toujours !

(1) Această elegie prin care poetul Bolintineanu a de-putat, a fost tipărită în *Curierul de Ambe-Seze* al Domnului Ion Helinde, însoțită de o caldă recomanda-ție în acești termeni : « Căci pe lângă versurile poetu-lui mai aștept și o limbă dela poet, pot saluta pe D. Bolintineanu și a aștepta de la densul opere demne de un véc mai ferice. . . »

A. G. Gulescu și Stefan Gulescu făcuară atunci o con-tribuție pentru trimiterea autorului *Petrii tinere pe p-tul mörții*, la Paris spre a și continua studiile se-le începute în colegiul Sântul Sava, cu condiție ca auto-rul să nu știe nicî o dată cine aș fost contributorii.

Au printemps de mes jours j'arrivais jeune et frère.
Ainsi que la rosée aux rayons du matin,
Alors que sous les fleurs soupire Philomèle,
Et l'amère douleur me prend sur mon chemin.

Qu'il est cruel, hélas ! de mourir jeune encore,
Lorsque la vie est pleine et féconde en desirs,
Lorsque l'heureux oiseau chante au bois, quand l'aurore
Dit que ce monde est grand et n'a point de soupirs !

Qu' il meure, le vieillard qui lentement se traîne,
Triste et courbé par l'âge et pleurant le passé. . . .
Qu'il meure, le captif sous le poids de sa chaîne ;
Qu'il meure, le mortel par le mal harassé !

Mais moi, comme une fleur après la pluie éclosé,
Je ne quitterai pas mon voile virginal ;
L'amour et tendre et pur dans sa bouche de rose
Me garda vainement son baiser matinal !

Comme la feuille tombe au soufle de l'automne
Et que le vent emporte au loin sur le coteau,
De mon front fuit la vie et l'Espoir m'abandonne,
Je vois mes jeunes ans décliner au tombeau ! (1)
(*Brises d'Orient*)

UNA GIOVINETTA SUL LETTO DI MORTE

Qual misero schiavo che intona la mesta
Canzon che gli allevia l'odiate ritorte,
Qual rivo che geme per atra tempesta,
Confitta sul duro mio letto di morte
Io sfogo col canto l'amaro dolor.

Il giglio appassisce col capo inclinato
Se rigido è l'aere e tenebre il cielo,
O il sole siarde o il buffo gelato
Del vento flagella il fragile stelo,
O cade a torrenti la grandin sui fior.

Qual neva procella che subita piombe,
Tal sopra a' miei giorni piombò la sventura...
Ed ecco sul letto doglioso procombe
La salmo che affranto ha l'orrida cura,
Qual giglio divelto dal suol che il nutri.

La bella stagione dei dolci desiri
Allora che canta tra' fior l'insignuolo,
Di che inorava né' conscii sospiri,
La mia primavera funestami il duolo...
Fuggevole al par di rugiada spari.

Amara è la morte né giorni sì belli
In cui giovinezza al riso e invita,
Allor che tra' rami gorgheggian gli uccelli,
E i fiori ne dicono che dolce è la vita,
Allora che tutto favello d'amor.

(1) *Brises d'Orient, poesies roumaines par D. Bolintineanu* (traduites par l'auteur lui-même), précédées d'une préface de M. Philarette Chasles, professeur au Collège de France, Conservateur à la Bibliothèque Mazarine. — Paris, E. Dentu, libraire-éditeur 1866 1 vol. in 8, edit de luxe.

Che muoja il vegliardo che carico d'anni
E curva la fronte rimpiange il passato,
E muoja lo schiavo chettrae fra gli affanni
La dura catena onde il piede halegato,
Che muoja tutt'uomo cui vince il dolor.

Ma simile a un fiore cui l'aura accarezze
E nutra la pioggia, un gioro io eseca
Tra canti d'augelli, tra dolci carerza
E accenti soavi d'amor che solea
Con sue molli labbra mie labbra baciari.

Or simile a fronda cui subito vento
D'autunno nevoso divelle et atterra,
Gli anni miei teneri rapire mi sento
Dal morbo crudele che loro da guerra,
La giovin mia vita io sento mancar.

Novembre, 1857.

Marco Antonio Canini.

As the Captive, all alone in his prison house of woe,
With the fetters on his hands sings home ditties soft
and low :
As the rivulet that moons' neath the tempest's angry
breath,
So j'chourt upon my deathbed my mow ming song of
death.

Must dry the tender lily, must bend down towards the
ground.
When the cold is on the earth, when the cloud bank
gathers round.
When the summer suns rain fire, when blows loud the
wintry gale.
When the gentle flowers shrink from the torrent of
the hail.

Thus swift the night has fallen on the morning of my
days,
And the bitterness of Tate-what a heavy weight it
weighs !
As they, like the lily when the angry sleet drives by
On my deathbed, in a sorrow lacking mortal name .
j lie.

But now have j smiled to see the birth of young love,
born
Trail as dew upon the leaflet at the blessed hour of
morn :
Then, when the nightingale sweet worlres' nud the
bloom
The last muscry of life overhelms me with its glown.

Death is bitter to the man, ere his youth is past and;
fled,
When the days are all delights, when tis easy to be glad;
When the birdies sing with joy, and when tells us
every flower
That life has not a sigh to break the swietness of the
hour.

Let the old man die when to earth inclines his head,
Let him weep the hours long gone when the wearyears
have fled.

Let the prisoners depart who in hopeless dungeons lie,
Let the heart that has been broken twin t'wards the
well and die.

But j. like a blossom that bloomed to showers of May,
J that grew with the curds of the birdies singing gay,
J whose lips Love with warm dewy month and throbbing heart
Hath but touched, hath but tasted, tis j that must
depart.

Like the leaf that falls in autumn with the early fall
of snow,
Talls a wreck upon the ground ere the gales of winter
blow :

Alas! for my young life j see fading into doom!
Alas! my few years that are closing in the tomb!

Richd F. Barton.

Santos. 1866. Nov. 23.

Estrag câte-va pagine din Conferințele
ce au făcut asupra Românilor de peste
Dunăre, la 1865 feurar și martiu, în sala
At-neului Român.

DESPRE ROMANI DELA EMUS

Pentru înțeaia oră cuteț a vorbi înaintea u-
nui public atâta de numeros. Inima mi tremură
câci sint departe d'a puté respunde la ceea ce
Domnia-vóstră sunteți în drept să cereți dela
cel ce se urcă p'o asemenea tribună.

Am consciință de totă slăbiciunea mea, nu
e dar presunția care m'a împins să fac pasul
acesta. Sciiu pré bine că tesa ce 'mi am propus
a susține e mai presus de puterea mea. Nici
sciința, nici talentul, nici etatea, nu le am pen-
tru a me ajuta să pot împlini cum se cuvine
sarcina ce 'mi am ales; nu e de cât iubirea ce
am către acel million de Români, demni de stre-
moși noștri, către patria părintelui meu cu a
cărui descriere și istorie de mic copil 'mi au
legănat mîntea și inima; acestea sunt cari m'au
făcut să infrunt tot, să calc în picioare modestia
cuvénită junetei, să es din cercul atribuțiilor
mele de scolar, să vii aci și să ridic vocea mea
în favorul Românilor de peste Dunăre.

Da, Domnilor! ve vofu vorbi despre dênși,
câci origina lor e origina noastră, sângele lor e
sângele nostru, sórta lor se légă de viitorul și
aspirațiile noastre; au dreptul să cêră dela noi
simpatia și rédimul ce, ca frați, le suntem da-
tori.

Dar n'acceptați să ve dic ce-va noué despre
dênși; eú nimic alt nu pot face de cât să in-
prospăteț o parte mică din sciința ce aveți des-
pre dênși. Dacă ar fi cine-va, — ceea ce nu
cred, — aci între Domnia-vóstră care să se in-

doiască de omogenitatea sângelui nostru cu al
acestor Români; dacă prin cuvintele mele nu
ași avé fericirea să'l pot convinge de acest mare
și sânt adevér, pe acela 'l ași conjura să go-
nêscă o asemenea neromână îndoaială. Români ce-
leabri cu autoritate însemnată s'au pronunțat cu
tărie despre adevéruul acestei tese; ast-fel sunt:
Georgiu Șincai, Petru Mafor, Eliade, Laurian,
Bolintinenu, Maforescu, etc; filologi și istorici
streini cei mai renumiți, ca Max Muller, pro-
fesor la Osford, Falmerayer, Gibon, marele is-
toric Engles, Veniamin de Tudela, etc. Și dacă
eú n'ași puté convinge pe acel ce se îndoiesce
despre adevéruul recunoscut de acești mari bār-
bați, cauza nu e că lipsesc argumente solide și
probe istorice; tóte acestea sunt și intr'ată de
mare numer, în cât au putut convinge chiar pe
streini cei mai neimpăcați cu origina noastră:
dar lipsa mea de sciință și talent face să sint
numai adevéruul acesta în sângele meu chiar,
să'l ved, să'l pipăiu, dar nu și să'l pot espr-
ma. Așa dar, tot ce va fi slab în tesa mea, va
proveni numai din slăbiciunea mea proprie.

Ginta Română nu se mărginesce numai in-
tre Tisa, Dunăre și Nistru. Ea se întinde din-
colo de Dunăre; tesa malul drept al acestui riu
dela Orșova pîn' la Marea Négră; dela Orșova
se întinde pe culmea munților precursori Car-
paților pînă la Balcan; aci se resfăță în tótă
Albania, Macedonia, Tracia și Tesalia; apoi
se îngustă și se strânge pe culmea munților,
întindându-se 'nainte pînă d'asupra Atenei, pînă
la Corint. Numai cei cari n'au căletorit prin
aceste locuri, pot să se îndoiască despre adevé-
rata întindere a gintei Române. Dar cum și
când ginta noastră a putut să se întindă ast-fel?
Cum a putut ea să infrunte atâtea calamități
ce au trecut peste dênșa și să existe încă?

Traian într'al cărui suflet, după gisa lui Gi-
bon, laudele lui Alesandru cântate de poeți și
istorici cei mai celebri, așitate o emulație fără
margini, — îndată ce se urcă pe tron, concepu
marea idee d'a cucerii Dacia. El singur era capa-
bil d'a împlini o asemenea decizie, câci el, după
cum gice Plineu, primise educația unui soldat
și avea talentele unui general. Dar nici Decebal,
regele Dacilor, nu era mai prejos în virtuți și
eroism de Traian. Cu tóte acestea Decebal
n'avea atâtea spese pentru a putea susține un
reshel îndelungat cu Traian.

Pe lângă ambiția d'a întinde limitele impe-
riului, Traian mai nutrea și setea de resbunare,
câci Dacia, după espresia lui Dion Casiu, insul-
tase nepedepsită maiestatea Romei: Rouaui

devenise tributari Dacilor, în urma unui rebel raportat de Domițian.

Traian începu rebelul către anul 100 după Crist, și dupe 5 ani de lupte, Dacia cădu în puterea Romană; dar numai rămăsese dintr-nsa de cât nisce câmpii întinse, roditoare, însă deșerte. Rebelul stinsese mai tota populația acestui coprint. Roma de mult țintă să facă din Dacia o barieră năvălirelor barbare cari adese ori turburau imperiul. Îndată transportă colonii din tota lumea Romană, *ex toto orbe romano*, și înpoporă aceste locuri. Pentru cuvintele acestea pe cari le găsim în Eutropiū și Dion Casiū, s'aū născut mai multe discuții. Nu sunt de acord comentatori despre ce se înțelegea prin *tota lumea romană*. Dăm mult creșemint lui Petru Maior și Georgiū Șincai cari, în această privință, sunt de acord. Ei dic că prin tota lumea Romană se înțelege: Roma, Italia, Spania și Galia. Și aū dreptate că, pină atunci, numai într-aceste locuri se aflu cetățeni Romanii. Dar dacă coloniile transportate în Dacia erau venite din câte patru locuri, istoria nu ne spune nimic. Tot ceea ce șcim o că în tradițiile poporului nostru de astă-zi găsim urme vechi din mitologia celtilor: tot acei-și urme vechi le găsim astă-zi și la poporul frances. Basmele populare sunt o fontană nesecată pentru lămurirea scrutatorului istoric. Basmele ce se spun de țerani noștri aū așa mare asemănare cu basmele lui Pero, în cât dacă n'am sci că și Pero le-a cules din gura poporului frances, am bănui că sunt culese din câmpul i-maginației poporului român.

Dar depărtarea ce există între aceste două popore, respândirea basmelor acestora atât în Franca cât și în România pină la cea din urmă colibă, puținul timp ce este de cind Pero a publicat aceste basme; tote acestea me fac ale atribui o singură sorginte, (Galia: de unde coloniile stremutate de Traian le-aū dus în România. Dacă s'aū adus aci coloniū din Roma, precum spun istorici, ne face să credem neapărat că s'aū adus și din Italia. Dar dacă avem și coloniū din Spania, nu putem sci nimica. Dar și aci asemănarea unor basme și cântece ale poporului nostru cu legendele și cântecele Spaniei, ne fac să credem că între noi sunt și coloni romanii din peninsula Iberică.

. Cât timp trăi Traian, Dacia aū o sortă prosperă. Îndată ce muri el, țințarea iucepu să se simță. Senatul rar își mai aduse aminte de această provincie Romană pe care Traian o recomandase succesorului său cu multă stăruință înainte d'a muri.

Dar îndată ce Adrian se urcă pe tron, abandonă tote provinciile cucerite de Traian, Arme-

nia, Asiria și Mesopotamia, rechēmând legiunile dintr-ensele. Voi să isbescă tot cu această sortă și Dacia, dar il opriră mulți d'a comite o asemenea faptă rea, arētându'i mulțimea Romanilor pe cari i va espune la furia barbarilor. Adrian se mulțumi numai cu sfărămarea podului de peste Dunăre și cu ucidera arhitectului Apolodor care fusese însărcinat de Traian cu facerea acestui pod. Gelosia cumplită ce arētă Adrian către faptele mari și strelucite ale lui Traian, face să nu loam în sēmă cele-alte merite ale lui.

Trecem peste toți imperatori ce urmară lui Adrian. Puținul timp de care dispunem nu ne permite a stărui mai mult asupra lor cu tota importanța ce aū evenimentele din timpul lor.

Ne oprim la Aurelian care se urcă pe tron la anul 270 după Crist. Desele năvăliri ale barbarilor, siliră pe acest imperator a stremuta coloniū din locuitori Daciei dincolo de Dunăre; mai cu osebire că Misia, Iliria, Epirul, Macedonia, Tracia, Tesalia, erau deșerte: unele în urma rebelurilor, altele de cuceritori Romanii, altele de barbari. Titu-Liviū spune că, îndată după reducerea Macedoniei în provincie Romană de către Paul Emil, numai din Epir se sfărâmasse 72 cetăți și se vënduse 160 de mii de locuitori ca sclavi. Asemenea și cele-alte provincii pe cari le isbise calamitățile sângerșelor rebeluri, erau deserturi întinse, în cât legiunile Romane aședate într-ensele sufereră chiar de ale mănăcării.

Sunt istorici cari dic că toți Romani din Dacia aū trecut Dunărea. Petru Maior i a combătut cu argumente puterice, în cât este prisos să mai amintim astă-zi asemenea obfecții absurde.

Coloniile Aureliane întilniră aci alte coloni mai vechi, venite d'a dreptul din Italia: unele în timpul celui d'al doilea rebel punic (218 i. c.); altele în urma învingerei lui Perșeu, regele Macedoniei, de către Paul Emil care reduce Macedonia în provincie romană (168 i. c.); altele în timpul rebelului dintre Cesar și Pompei și în urma bătăliei dela Farsala (48 i. c.). Coloniile aflate dar în coprintul acesta erau de două feluri: coloni venite din Italia și coloni aduse din Dacia.

Dar pôte cine-va să dică: patru rinduri de coloni nu me fac să cred că elementul latin a putut predomina și absorbă elementul primitiv, căci pôte numerul coloniilor a fost mic în raport cu întinderea teritoriului. Această obfecție este serișă, privită în sine; dar o putem nimici amintind ceea ce dică Eutropiū (lib. VIII în Adriano) că numerul coloniilor a fost corespunșetor cu întinderea geografică a teritoriului.

Pe lângă aceste patru rinduri de colonisări, s'au mai adaogat și emigrările dese ale Românilor din Dacia, în urma năvălirii barbarilor. Și cum să nu credem acesta, când Români din Dacia chiar, desperați d'a mai afla pace într'o țară unde se spărgéu valorile barbarilor din Asia, părăsiră mulți dintr'ênși locurile acestea, și uni merseră pină în sinul Tartariei din Asia unde se aședară, conservând limba și datinile pină în ziua de astă-ăzi, și, după mărturisirea lui Edrisi, un istoric persan, sunt cunoscuți sub numele de *Turco-valachites*. Alți emigrară către apusul Daciei, și astă-ăzi în Elveția găsim mai multe sate întregi de Români.

Dacă dar Români au emigrat pină în aceste locuri depărtate, ôre n'au emigrat și peste Dunăre?

Dar să nu mai stăruim despre puritatea elementului latin, când limba, cel mai mare testimoniu, precum vom ațea, înlătură orice obiectii provenite sau din ignoranță sau din o rea voință.

Terile dar de dincolo de Dunăre, dela Aurelian și pină la transformarea Bisanzului în capitală a imperiului (323 d. e.) de către Constandin, fură guvernate ca provincii Romane. De atunci în colo fură încorporate cu imperiul Roman și formară un tot omogen.

Scim ce sôrtă avu acest Imperiu, scim cauzele cari au adus ruperea între Bisanzii și Români. Scim asemenea că dacă Români s'au sculat contra Imperatorilor bisantini, s'au sculat numai ca supuși indignați de rătăcirile și reuțările acelor imperatori, voind a se scăpa de acele nefericiri, nici de cum iusă ca contra unui stat strein. Români erau *domni*, *suverani* Bisanzului. Nu puteu să necunoscă acest drept pe care l moștenuu dela Constandin. Dar privilegiile ce acordară în urmă unui imperator, grecilor, făcură pe uni a se încela despre succesia acestui drept.

Scim asemenea că urmărind cu atenție această succesie de drept, prin mulțimea scălimbărilor născocite de istorici greci bisantini, vedem că dreptul acesta de suveranitate în Imperiul Bisantin a fost neîncetat al Romanilor și că s'a curmat numai când Bisanzul a cădut sub Turci.

De la Constandin XI Paleologul, cel d'ânteu suveran din ginta Romană ce unse Patriarcul în Mitropolia Bisanzului, ungere de Imperator al Romanilor, așa precum o descrie Constandin Porfirogenitul în opera sa « Cerimonialele », — fuse Cuza cu ocazia dacerii sele de a doa ôra la Constantinopol.

Va urma).

Gr. H. Granda.

LA ROMANI

I

Prin arme România a fost o dată tare!

Cât nu veși fi armați,

Români! voi merita-veși muștrările anare

Ce voă fac strebuni sub arme încetați.

II

Naționalitate, mărire, libertate

Ce-atât ași invocat,

Vor nasce din lumina ce brațele armate

Vor respândi odată ca Sore pe Carpat.

III

Un popal care scie în lume să jertfescă,

Nu ală greutate a face fapte mari;

Prin fapte mari un popal în dreptul să trăiescă.

Așa strebuni nostri au fost o dată tari.

IV

Români duși în certe de facțiuni, perdură

Puterea lor când arma din mână au lăsat;

Vrăjmași îi robiră și faptele țfcură

D'a spune că trăiesce! . . . ast popal fu uțtat.

V

Molaticele vițurii veniră, fac să pără

Virtuțile strebune, și fruntea s'a plecat;

În patul nunței ensuși să între cuțedară!

D'aici se nasce reul, d'aici tot s'a schimbat.

VI

Cei ce-au fugit de arme și au făcut în lume

De jug a nu roși,

Nu sunt născuți d'acole neperitoare mune

Ce trimetăd copii sub arme a muri! (1)

VII

Nu sunt din nêmul celor Daci mari prin vitejie,

Ce s'ucidă ei singuri, bătrâni, femei, copii,

Maș bine vrând să moră, de cât a fi 'n robie.

Nu! uni ca aceia nu sunt ai Romei fi!

VIII

Curând veni-va timpul de viață sau de morte.

Românul cere arme, el vrea a se 'ntări.

Mărirea l moștenire și lupta l a lui sôrte.

Românilor! e timpul a fi orș a nu fi!

D. Bolintineu.

(1) Mama lui Stefan cel mare. Theodora mama lui Mihăi, Dômnă Chiașna lui Mircea. Dômnă lui Radu de la Afumași, etc.

POESIA ROMANĂ ÎN TRECUT

În timpul revoluțiunii de la 1821 poesia Română dormia în orașe. Entuziasmul național nu se exprima în destul nici cu puterea ce i creau marile evenimente. Tot ce au produs orașele este un marș care exprima simțimentele mercenarilor streini veniți a se bate contra turcilor. Ce-va de egoist ce miröse a plăcă :

Ai deți, frați, să trăim bine,
Să trăim tot pentru noi,
Căci curând vremea ne vine
Încercată de nevoi.
Pom eram și franța verde
Și verdeța mi se perde !
Pom, eram eu pom.
Va ! săraci arăuți !
Cum îi chesăgeace turci !

În câmpic însă resunau doinele cari exprima suferința poporului din partea grecilor și boerilor ; cântece pline d'o profundă tristeță, dar fără energia cerută popoarelor în luptă pentru libertate.

Cu toate acestea păru un mare poet român. Acesta fuse Tudor Vladimirescu. Operite se sunt patrioticele lui proclamațiuni către poporul Român, chemându'l la arme pentru desrobirea patriei. Erau două idei, două interese diferite, două revoluțiuni, aliate momentan, dar cari se devor una pe alta mai târziu.

Români se aliau cu greci ca să gonescă pe grecii din țară ; cei din urmă se aliau cu românii, împinși de ruși, ca în numele libertății, să robescă pe Români. Fructul nu era părguit. Inimile erau închise. Ast-fel se esplică lipsa cântecelor de libertate din acea epocă.

Văcărescu murmurău în aerul dulce al patriei și al libertății, cântecele lor grațioase imitate de la poeți greci antici. Beldiman, Conaki, și alți poeți din Moldova, introdusese scôla poetică grăcă clasică. Nu era încă nimic Român în poezie, afară de cântecele poporane cari desmerdau populațiunile țerane ; dar cari nu se întindău peste barierele orașelor, cari nu intrau în saloanele boerilor : tocmai pentru că nu aveau vestmântul strein.

Ocupațiunea țerilor de ruși dupe cari veni regulamentul, mări căderea muselor.

Iacă ce era poesia atunci :

< Ah ! Iubită tu frumoasă
Ce ești din prostii muritor,
Te-ai sădit ca trandafirul
Între cele-alte flori.
Ce ochi poți să te vezi
Și dreptate să nu'mi dea,
Că'i închin pentru iubire,
Post și rang și viața mea. >

Iacă și forma elegiacă de atunci !

< Hamoraș tiran,
Tiran și dușman,
Tare te-ai silit
Și m'ai despărțit
I'ai meu puigor,
Vrednic de hamor. >

Acum să vedem, pe când musele orașelor erau atât de cădute, musele câmpului cum cântău :

< La coșarul derămat
Stă boerul resemat,
Numai aur îmbrăcat,
Cântă, inima i e foe !
Dragostea i n're noroc.
El trimite slugele,
Să i dea Dina bușele,
Bușele nărășele.
Dina cu gura de frag.
Dice : altul m'ai este drag,
Ca mine băiat sărac. >

Orașele sunt înecate de cântece amoröse pe cari lăutari le cânt. Muntenia este înecată de aceste cântece făcute în Moldova, cele mai multe obscene.

Armata Română se forma.

Văcărescu face un marș național.

Heliade traduce versuri din *Lamartine*. Aceste versuri încânt pe români.

Spiritul religios care inspirase pe marele poet francez, ară resunet în societatea de atunci. Această scôla nasce pe Alexandrescu, un grațios imitator al lui Lamartin, poet incorect.

Spiritul restaurațiunii din Francia care insuflase pe marele poet francez, crea la români imitatori. Poesia clasică grăcă fuse uitată și se adoptă poesia plângendă dupe malurile Senef. Poeți români se inspiraău din cărțile poeților streini.

Văcărescu vorbi românilor de *Primăvara amorului*, această poemă demnă de Anacreon.

Cârlova apare. Cârlova scria în limba grăcă. După stăruința Voinescului, el scrisse în limba română *Marșul său nemuritor* la armata Română. Poesia lui atunci o întipărire română, patriotică, energică.

Nici odată côrda Română nu resunase mai sublim, mai românește. Ast-fel totă națiunea fuse mișcată de aceste sunete noi cari înălțău sufletele cu o putere necunoscută încă.

În această serie de poeți păru C. Negruți, dulce bard al Moldovei. El creă o scôla nouă în Moldova. Versat în literile ruse, aduse un profum slav, în formă, ce rechemă pe Pușkin. Aduse ceva nou, suav, grațios, și sciu cu artă a români și a delicatisa acele bôre reci ale mușei scite. C. Negruți este un mare poet.

În Muntenia păru Paris Momuléuu. Au-
ton Pan, poet poporan, elegiac și satiric, cân-
tând suferințele și ironiile poporului Român, în
contra boerilor, țiganilor, popilor, și grecilor.

Într'o gingașă anacreontică de acest poet, a-
flăm aceste versuri :

• Ploschița mea, iubit vas !
Pasere cu dulce glas,
Eu în sus când te ridic,
Tu îmi cânti cu *lic, lic, lic* !
Și me săruți tot în nas
De nu me 'ndur să te las ! »

C. A. Rostti, printr'o colecțiune de satire,
aminti Românilor pe Beranger și născoci sa-
tira politică în România.

Prin câte-va satire cari fură forte gustate
de popor, făcu să se turbure curtea lui Bibescu
care nu iubea libertatea.

Heliade, fuse profesorul în versificație al
poetilor din timpul acela. El reuși în traducțiu-
nele sele postice. Meritul seû cel mai mare
însă fuse cel de gramatician. El formă o limbă.
O idee politică se ascundea sub reforma limbii
ce făcea. Combătând vorbele slave din limbă,
el combătea slavismul, influința Rusiei. Heliade
reuși și acesta îl făcu capul guvernului în anul
1848, când România se revoltă contra protec-
toratului exclusiv.

Nimeni nu reuși ca Heliade în satirele po-
litice de circumstanță. *Măciuașul* va rămânea
un cap-d'operă.

Nu fără cuvinte 'i s'a dat numele de « părinte
al limbii Române. » Fără a merge prea departe
pînă a cădea în pedantism, el a ramas într'un
just milieu care pôte avea șansa de reușire,
fiind mai apropiat de natura limbii Române.

(Va urma)

D. Bollatinéuu.

UNDE ESCI ? ..

Unde esci? .. Unde esci? —
În Țadar în larga lume
Caut să te mai gășesc,
Tu l'al cărui dulce nume,
Și ați încă 'ngălbinesc !
Dacă tu tot mai trăiesci —
Unde esci? .. Unde esci?

Unde esci? .. Unde esci? —
Anger, cu-aripa ușoră,
Pe pământ venit din Cer.
Te-ai întors tu în Cer iară? ..
Cerulei în darna te cer :
Dintre Angeri tu lipsesc! —
Unde esci? .. Unde esci?

Unde esci? .. Unde esci? —
Tu steluța vieții mele,
În ce nopți te-ai cufundat ?
În Țadar te cat prin stele,
Stelele încă te cat :
Ca și mie le lipsesc! —
Unde esci? .. Unde esci?

Unde esci? .. Unde esci?
Pe la cele patru vânturi
Eu de tine-am întrebat,
Și prin lacrimi, și prin cânturi,
Și prin dureros oftat !
Însă ele au tăcut ! —
Te-am pierdut ! .. te-am pierdut ! !

Th. Șerbănescu.

ȚIMBIRI ȘI LACRIMI

Lacrimi sunt : — ori ce simțiro
Ce esală un trist cânt ;
Un dor, o compătimire,
Un regret, o despărțire,
Un adio . . . lacrimi sunt !

Țimbiri sunt : — ori ce plăcere
Căți surde pe pământ ;
Un fior, o mângăere,
Un vis drag, o vedere,
Sărutare . . . țimbiri sunt !

Lacrimi sunt : — frunza ce pică
Când al tōmnei rece vânt,
Ca o mână inamică,
Crud o smulge, o rădică,
Ș'o aruncă pe pământ.

Țimbiri sunt : — un ris de soră
Pintre deși și negri nori ;
Un cânt de privighetōre
Aacultat din depărtare
Într'an reversat de Țori.

Lacrimi sunt : — sermanul care,
De mai mult timp nemăncat,
Tinde-o mână cerșetore . . .
Iar acela care are
Trece-alături nemișcat !

Țimbiri sunt : în astă lume
Să te seii tu adorat
Și să acii că al teii nume
Ca o sântă rugăciune
Ți și noptea 'i pronunțat !

Lacrimi sunt : mortea ce stinge
Viața într'un muritor;
Intristarea ce te 'nvinge
Atunci când clopotul plânge
C'un plâns jalnic și sonor !

Dimbiri sunt : — dimbiri de viață,
Un copil, un așgeraș,
Cu per blond, cu dulce față,
Rumen ca o dimință,
Nebun ca un fluturaș!

Lacrimi sunt : — și crude încă !
Când p'ocēnul lat și mut,
Intre valuri, vânt și stâncă,
Veți un vas că se adăucă
Și se face nerețut !

Dimbiri sunt : — când după o noapte
Agitată și'n via reu,
Privind în realitate,
Veți că reul e departe,
Departa cu visul tei

Lacrimi sunt : — lacrimi amare,
Acest barbarism turbat,
D'a vedea încă popore,
Că sunt gata să s'omōre
Pentru'n cap înfumurat !

Dimbiri sunt : — dimbiri sublimi
Pentru-acei ce'n visul lor
Ved o lume fără crime,
Ferițiți fără victime
Și o turmă c'un păstor !

Dulci dimbiri, lacrimi amare
Lecăți viața, muritor !
Și chiar astă-mea cântare
Nu'i o lacrimă ce-apare
Tristă ntr'un ochi dimbitor ?
Th. Șerbănescu.

ODÓRELE VIETEI MELE

D-NEI M. S

I.

Dragă stea strelucitoare
Cu suris suav, divin,
Spune-mi ce însemni tu ore
Pe-al meu cer plutindă lin ?

Ei sint scumpa amicie,
Al vietei sacru dar,
Și am gingașa solie
Să 'ndulcesc al tei amar. —

II.

Dă pasere doinașă,
Cântător formos din raú,
Ce cânti, dulce, pătimașă,
P'al vietei mele plaiú ?
Eu sint dorul, frățiore,
Melancolicul tei dor,
Ș'am menie 'ndulcitoare
Să îți spun taine de amor. —

III.

Ce estí, rosă delicată,
Bobocel plâpând, iubit,
Ce în viața mea 'ntristată
De curând ai resărit ?
Sint iubirea credincioasă.
Pentru tine înfloresc,
Viațați volú s'o fac vofoasă
Cu parfumul meu ceresc. —

Strelucesc, stea senină !
Cântă, dulce puisor !
Și tu, rosă, imi închină !
Cupa ta cu scump odor !
Oh ! și când me veți lăsa
Nu mi-lăsați nici viața mea !

M. Pompiliu.

EROI PINDULUI

ATANASIU DIACON.

Pe când falanga insurecției de la 1820 se organiza în umbră, un eroú Român-Aurelian respândea spaíma între Turci, puind pe fugă armatele lor de câte ori cuteđau să'I iasă înainte. Acest eroú se numea Atanasiú Diacon. Un amic care a vorbit cu mama acestui martir al libertăței, 'mi a dat câte-va amerunte despre scurta și glorioasa lui viață. (1)

La 1821 Atanasiú avea 30 ani. Era de statură mijlociu; apoi sprinten, vînos, elocuent. Era d'o formusețe rară. Un per lung și castaniú îi cădea în crețuri pe umeri. Avea un mare talent la musică și la poesie. Poporul a conservat multe din cantecele lui. Îi plăcea să porțe vestminte scinteețore de fir și lusóse. Era idolul femeilor. Cronicari poporului vorbesc de mai multe femeicari 'l au iubit și s'au devotat morței pentru densus. Una din femeile acestea se numea Venesana. Există încă casa ei în Livadia. Venesana s'a ascuns mult timp sub costumul de palicar. Soți lui Atanasiú se miraú

(1) Domnul Zissu Sidero.

de acel june formos și brav. Eroismul și devotamentul lui pentru Atanasii îi pună în mirare. Nu fuse descoperită de cât în ora morței, când, într-o încăierare cu Turci, priimi o lovitură de glonț în umer de care și muri. Înainte d'a intra în luptă cu Turci, Atanasii fusese închinat altarului de către mamă-sa, și era diacon. O insultă odioasă ce priimi de la un pașă, îl făcu să arunce potcapul, să ia carabina și să se afunde în munți. Respândi cât-va spaîma între Turci; dar înduplecat de lacrimile mamei sele care 'l ruga să lase o asemenea viață, se reintorse în monastire. Turci, aflând, înconjur monastirea, îl prind și 'l arunc în temniță. Atanasii se căpuiuse de mai 'nainte cu arme sub vestmânt. Isbuti să sfărâme zăvorul porței, u-cise sentinela și se făcu nevețut în porți.

În 1821 îl vedem în fruntea unei cete, gonind pe Turci din Focida, ocupând toate posturile și implântând pretutinderi studardul libertății. Poporul veșu în faptele lui Atanasii un ce supranatural. Născoci fabula că, pe când junele eroi se afla în Monastirea sântului Ión Boteșătorul, încheiase o legătură cu cerul, ceea ce 'l făcea să nu pōtă fi rănit; că icōna Malei Domnului îl ajuta în toate luptele lui, Atanasii care avea trebuință d'un devotament mare de la ai sei, incredință despre adevărul acestei născociri. Spun că, după aretarea lui, poporul găsi icōna miraculoasă într'o pesceră care odinioară servise de altar Dianei, și această icōnă fu preumblată în totă Livadia.

În 1821 Atanasii avu la Termopile cea din urmă bătălie cu Turci. Totă ceta lui se compunē din cinci sute palicari. Turci erău în număr de șeece mi. conduși de Mehmet pașă din Tesalia, cel mai brav, și Omer Brione, locotenentul seu. În costumul lui cel sfințteor, Diacon se aruncă asupra turcilor. Luptă fuse crinēnă. Eroul este rănit, dar tot se luptă. După cinci ore d'o încăierare groșavă, soți lui slăbesc și încep a se retrage. El îi vede, dă pintenī calului și 'i întimpină la puntea gârlei Spercia, umflată în acea și, și lestrigă: « Aveți arme și căutați a fugi? Gândiți-ve mai bine că nu puteți afla un mai formos mormēt de cât aci, și aducați-ve aminte de Leonida. » La aceste cuvinte, ei daū din noū pept Turcilor. Acum nu se mai luptău pentru victorie, se luptău să moră dar ca soți lui Leonida. Din ce în ce numărul lor scădea. Calul lui Atanasii cădu ucis. Împunmă carabina; dar, incingēndu-se ferul, o aruncă. Trase sabia, sabia se sfărâmă în bucăți. Atanasii desarmat cădu în puterea dușmanilor. Fuse increșințat în pașă lui Omer Brione, unul din cei mai bravi căpitani ai armatei musulmane. Acest Om r descindea din cea mai veche și nobilă familie albanesă, din Brioni

Paleologi cari îmbrățișase cultul musulman. Dar pentru că Omer, se diçe, pusese în gind să scape pe Atanasii. Mehmet îl luă sub pașă lui și porni către Lamia, capitala sa. Dar în cele din urmă și Mehmet, mișcat de tinerețea și formusețea eroului, îi oferi viața și cele mai bri-liante onori, numai să îmbrățișede religia musulmană. Atanasii remase surd la tōte aceste propuneri.

— Te voū ucide, strigă Pașă, dacă nu priimesci!

— Ce 'mī pasă! respunse priusul, mai sunt și alți Diaconi.

Turci îl duseră afară din oraș, unde îl puse în țepă în vederea mamei sele. Îi petrunse corpul cu glōnțe. Eroul suferi martiriul fără să scōtă cea mai mică plângere. Dar la eșierez din oraș, vederea lui întilnind mărēta paoramă a naturei într'o dulce și senină diminēță de primăvară, își aduse aminte că pentru cea din urmă oră o vede, inima 'i se umplu de un melancolic regret. Atunci, cu lacrimile în ochi, cantă aceste versuri istorice ale lui și pe cari le împrumutam dela consciinșul istoric Tri-cupi:

« Iecă ce timp își alege Caron ca să me răpescă!.. timpul când liveșile înflorēsc, munți se acoper de verdēță și plantele nasc din pământ. Asemenea și eu sînt în primăvara vieței mele, și trebne să mor! »

Traducēția acestor versuri simple, nu ve aduce aminte elegia ce scrisse André Chénier cu puține momente înainte d'a merge la eșafod?

Comme un dernier rayon, comme un dernier zéphyre
Anime la fin d'un beau jour,
Au pied de l'échafaud j'essaye encor ma lire!
Peut-être est-ce bientôt mon tour!

Nu vedeți cea mai mare asemenare între destinatele acestor junī martiri, amândoi morți în flōrea vieței? Dacă Chénier era superior lui Atanasii prin pană, Atanasii îi era superior prin spadă.

1861.

Gr. H. Grădnea.

CE DIÇE HORATIŪ DESPRE GEȚI

Să dăm Romānilor, mostenitori ai Dacilor, o idee despre virtușile strebunilor lor.

Horatiū, marele poet latin — ne-a lăsat câte-va rinduri despre datinele Dacilor.

« Mai fericiți sunt selbatici geți! câmpiile elor fără margini, produc un liber și obstesc se-coriș. Ei cultiv numai un au aceeași țerină. « Unul 'și-a împlinit datoria, altul îl înlocuesce și îl face a se bucura de munca sa. Acolo, ne- « vasta noă este dulce pentru copilul care nu mai

«are mână. Acolo nu sunt femei îndestrate cu bogății, cari poruncesc bărbaților și îi amenință că nu să-și ia amanți. Cea mai frumoasă «dăstare acolo, este virtutea părinților, grădă pentru adulter, un curat respect pentru unirea «jurată; necredința este o crimă și mărta este «pedepsă.»

Pentru ce nu ne întorcem la dalinele strebunilor noștri?

POEȚII GERMANI

GOETHE, — UHLAND, — KOERNER, — HEINE, — RUCKERT, — CHAMISSO, — ANASTASIUS GRUN, — LENAÜ, — CAROL BECK, — FREILIGHATH, DINGELSTAED, — GREUZENACH, — SAPHIR, — ZEDLITZ, — REGELE LUDOVIC AL BAVARIEI. —

Viața lui Gœthe pe care a scris ȳnsuși sub titlu de *Poesie și Veritate*, nu conține de cât puține fapte. Memoriile lui nu sunt decât narrația impresiilor ce l-au produs toate evenimentele politice și literare cari frământau Germania în giurul seii. Numai lungul și de amorașuri variadă această tesetură ușoară de vise și aprețiații. Margarita, Clara și Friederica, l-au dat, ȳce el, tipurile feminine ale primelor lui creații; dar se vede că aceste amorașuri au lăsat puține urme într-o imaginație atât de personală și atât de artistă, și că aceste imagini grațioase nu mai trec pe dinaintea ochilor lui decât în starea unor elemente poetice.

Lunga ședere a lui Gœthe la Strasburg și studiul neincetat al literaturii franceze pare că l-au dat acea formoasă claritate, acea mișcare pură astilului și acea metodă a progresiei, atât de rare la compatrioții lui, și ale căror principii se reure mai cu sēmă pină la poeții francezii ce l-au marș din al XVII-lea secol.

Tata lui Gœthe, juristconsult distins, îl destinae ȳnteu la jurisprudență; dar Gœthe abia putu să-și ca gradele în sciința dreptului; aprins de geniul și gloria lui Klopstock el se creșu demn de a merge pe urmele acestuia pentru a regenera literatura germană.

De aci, toate forțele sufletului se întorc către literatură, și nici o epocă nu era mai favorabilă pentru apariția unui om de geni; căci Klopstock care începuse o revoluție atât de briliantă, era departe de capetul ei; el deștep-tase pretutinderea o sete de poesie, o dorință de opere bune care amerința să se stingă din lipsa alimentelor; în deșert tot cărdul po-șților ordinari aspiraș să continue pe marșe om. Vocea lui putiute, care mișcase Germania, nu mai afla de cât ecouri slabe și nici o voce demnă să respuadă la chemarea lui.

Geniul nu vede un haos fără să l-vie dorința d'a face o lume dintr'ȳnsul; așa Gœthe se aruncă cu plăcere în mijlocul acestei marș confusii, și prima lui operă, *Goetz de Berlichingen*, așinti toate vederile asupra lui.

Era în 1773, nu avea atunci decât 24 ani. Acestă dramă națională, care deschidea scenei germane o noă carieră, aduse autorului aplauze universale; dar pentru că nu putuse afla un librar ca s'o publice și pentru că o tipărise el, fuse incurcat cu plata cheltuelii, din cauza unei contra-faceri care l-răi beneficiul seii. *Verter* apăru un an după aceea, și ori-cine știe ce șgomot făcu romanul acesta în totă Europa. «Acestă mică, carte ȳce Gœthe ȳnsuși, a făcut o impresie prodigiioasă, și cuvântul este simplu: a apărut la timp; o mină foarte încercată, cea mai mică științe o aprinde: *Verter* era aceea științe. Pretențiile esigerate, pasiile nemulțumite, suferințele imaginare, turmentaș toate spiritele. *Verter* era espresia fidelă a maladiii genetale; esplosia a fost dar rāpede și teribilă. Se lăsară a fi tirii chfar de șujet; și efectul se indoi sub imperiul celui prejudițiu absurd care presupune mereș unuș autor intenția d'a instrui. Lătară că acela care se mulțumesc a nara nu aprobă nici nu blamă, dar se șilesc a deșvolta simpla succesia simțimentelor și a faptelor. Prin acesta el lumineș, și cititorul trebuie să ongete și să judece.»

Din acest moment începu acel fanatism al Germaniei întregi pentru Gœthe, care făcea pe Dōmas de Stael să ȳce: «Germani ar căuta spiritul și în adresa unei epistole scrisă de mână lui.» Operile publicate succesiv către această epocă, pot în adevăr să ne facă a l'ȳntelege, și acuma sunt în destul cunoscut pentru ca să fim scutiți de a le face lauda. Destul să numim, *Faust*, *Egmont*, *Tasso*, etc. pentru ca să aflăm urechi attentive. A da sēmă nu intră în planul nostru; și cu toate acestea n'am aveau alt lucru de făcut dacă am voi să dăm aci viața lui Gœthe; căci ea nu se compune decât de evenimente foarte simple și cari depind toate de publicația operilor lui. În 1775, cele d'ȳnteu l-au căștigat amicia ducelui de Saxe-Weimar; îndată după urcarea lui pe tron acest prinț îl chemă și l-făcu ȳnteu ministru. Din aceea epocă, Gœthe a remas mereș la Weimar, împărțindu-și timpul între afacerile publice și lucrările lui literare, și făcu din acel mic oraș Atena Germaniei. Acolo se reuniră Schiller, Herder, amāndoi Schlegel, Stolberg, Bardt, Boettiger; rivali glorioși, ceneclu poetic, în care descindea suflarea divină, în care se elabora pentru Germania un secol de mārș și lumină.

Gœthe, născut la Fraucfort pe Mein, în

1749, a murit în 1833, un an după moartea fiului său, și a lăsat mai multe volume de opere postume. Partea a doua din *Faust* este cea din urmă operă la care el a lucrat. El se stinsese ca eroul său visând încă prodigiul de travaliu și acție.

Dacă vom acum să aplecăm mișcămîntul literar din epoca lui, trebuie să ne întorcem în momentul când scôla lui și aceea a lui Schiller împărțeau literatura în două câmpuri egale. Uhland a fost cel d'ânteu care a încercat încă să și facă o cale nouă. Născut în Suabia, a căutat să redeștepte ecoul antic al poeziei Trubarilor din Suabia, și, plecând de la imitația lui Goethe, a întins departe noul domeniu. Un cavaler înarmat, o monastire, un sunet de clopot, un rege orb și brav, trubadurul chiar, iecă eroi lui. Din când în când, ia o temă modernă și o investă cu forma romanescă a evului mediu, precum în *Maria cositorea*; însă chiar în acest: cântece vesele, cântece de masă și bucurie, se simte evul mediu. Nu este nimica modern într'ensul decât poeziile lui politice, în calitatea lui de deputat al Württembergului, și acestea după aretarea tuturor, sunt mai mult derăt mediocre. Cu toate acestea Uhland a avut un succes neașteptat; căci, chiar în acel timp, amândoi Schlegel, se aplicau a descărca forma subiectivă a lui Schiller; ei declarau pe Goethe deul parnasului, un deu pe care îl au detronat mai târziu, când deul s'a întors în contra lor. Și mai mult încă, cântecele eroice a le lui Koerner, elevul lui Schiller, începuseră a pierde mult din reputația lor, în momentul când Germania credea că și-a versat în deșert sângele; chiar Uhland demonștră acesta în mai multe din cântecele lui, și Koerner fuse declarat de toți un bî t poet, un palid imitator al lui Schiller. Pe atunci erau beți de plastică, și, pentru a se consola de present, se întorse la evul mediu; cântară fără bravura cavalierilor, amomurile prințeselor, amestecând ici și colo câte un poem grav, care și acesta se trăgea din domeniul minnesingerilor evului mediu. Dar această mînie ajunse îndată la capetul său, și Heine fuse, ca să șicim așa, precursorul liric al revoluției noastre din Iuliu, care, în Germania, a produs atâtea rezultate literare.

În adevăr, Heine este acela care, separându-se cu totul de forma puraminte obiectivă a lui Goethe și Uhland fără să adopte maniera opusă, a lui Schiller, — a știut să exprime, prin procedurile artei necunoscute pînă la el, simțimintele lui personale pline de poezie, melancolie și chiar ironie, sub o formă nouă, revoluționară chiar, care pentru acesta n'a încetat d'a fi foarte populară. Heine făcu scôla; un cărd însemnat de junii poeți lirici se sforțară a

l'imita; dar nici unul dintre dînși nu avu nici geniul său, nici modul d'a versifica care l'era propriu. Ceea ce este estraordinar în Heine este că a esclus cu totul politica din cântecele lui, cu tôte că chiar forma acestor cântece arată un spirit revoluționar și absolut. Făcend abstractie de ironia lirică a lui Heine, de ael spirit batjocoritor cu care scie să încarce o frasă serioasă, Heine a compus cântece în adevăr clasice, cântece populare, pe cari toți junii din Germania sciu să le recite.

Heine este, între noi poeți lirici, cel din urmă al timpului vechiu și cel d'ânteu al erei noastre moderne, și a eclipsat multe reputații pe jumetate stinse. Lângă dînsul, profesorul Ruckert, din Halle, și a făcut o reputație fundată pe cântecele lui orientale, pe traducția clasică a cântecelor arabe și pe forma lui nouă imprumutată din Orient. Ruckert inclină către scôla lui Schiller; este reflectiv, didactic chiar. Uhland, în adevăr, rîsesse într'un poem de această formă bătrînă, însă Ruckert nu a ținut cont. El se restată prea mult în comparațiile orientale și ajunge a și ascunde cugetarea sub un buchet de roze și crini culeși din Orient. El a tradus celebra epopee *Nal* și *Damayanti*, cap d'operă indian, și a publicat succesiv *Rosele și Florile Orientului*, *proverbele înțeleptilor Brahminelor* și câteva culegeri de sonete ale lui Ruckert esto original, însă nici cum popular.

Chamisso, francezul, a știut încă să și ia un mic loc în Parnasul liric al Germaniei. Chamisso a făcut câte-va cântece cari se disting prin fineța observației și a simțimîntului, și prin ael esces de ironie care l'este particular. Este mult mai german în poezii decât în prosă. Toți acești poeți existau naintea lui Heine, care apăruse de o dată ca reprezentantul dorințelor noi. În dată lirica și schimbă forma; căci, pe când scôla Sxabiei imita pe Uhland prin mici compoziții fără coloré și fără caracter (să numim aci pe Gustav Schwab, pe frații Stoeber etc.), de la un capet al Germaniei începuseră a re-sune cântece de libertate și chiar de critică filosofică. Nu vom se numim Berlinul; Berlinul nici odată n'a produs un poet. Ci Austria a dat mișcămîntul pentru cât-va timp; Austria, șic, și fără voea ei. Ast-fel contele Auersberg a compus *Preamblările din Viena*, care nu sunt de cât cântece de libertate, și această mică carte l'ă fundat reputația. El a scris sub numele de Anastasiu Grün; tălentul său este mai mult epic de cât liric; însă are energie în espresie și în cugetare. Lângă dînsul vine Lenau, tot conte; dar acesta nu strelucisce decât în al doilea rang. În zilele noastre, Carol Beck, născut la Pesta, a făcut o mare impresie în Germania prin *Cântecetele înzălătese*, și *Biblia lui*. Freiligrath de

Detmold a știut asemenea să și facă un nume prin forma lui *Hugotăna*, așa o numesc, și prin portretele lui Orientale. Freilligrath este comis într-o băcănie, compune însă poezii lirice cari au avut oarecare renume. Dingelstaed, din Cassel, a intrat în același timp în arenă prin sonetele lui, Creizenach, din Francfort, s'a însemnat prin forma clasică; Saphir, din Viena, prin spiritul Volterian și Zedlitz, numai prin o bucată de versuri, pe care numele magic al lui Napoleon a făcut-o să sbore de la un capăt al Europei la cel-alt. Nu trebuie să uităm în această enumerare pe regele Ludovic al Bavariei, care, fără să fi devenit regele poezilor germani, a știut însă să și cucerască un loc distins. Trebuie încă să i acordăm mai multe laude pentru cugetarea ce avu d'a construi, pe malul Dunărei, un mare templu de marinară dedicat la toate geniile și gloriile Germaniei. Acest templu se numește Walhalla. Imaginele marilor poeți și au luat loc în monumentul acesta între ale artiștilor și resbelicilor; Klopstock, Schiller, Goethe, Jean-Paul, etc. așteptă pe succesori lor poetici. În adevăr acesta este o nobilă idee și un mare poem de marmură și bronz care asigură nemurirea poetului și fondatorului său.

Descentralizația în Germania produce rezultate literare cu totul diferite de acelea cari se ved în Franța, și este rar ca un nume să pōtă prima ca numele lui Schiller și Goethe. Cea mai mare parte din poeți lirici trăiesc încă în Umland însă, după ce a secat evul mediului tăca; Heine și Ruchert pot fi considerați ca complecși în cariera lor de poeți lirici. Numai almanahurile muselor ne mai arată nume necunoscute. Cu toate acestea, nici odată Germania n'a produs mai multe versuri, și chiar versuri însemnate; a ajuns, ca noi, în punctul acela când cugetările de amerunte și procedurile de versificație s'au vulgarizat și răspândit atât de mult, încât, după espesia celebrului critic Menzel, « apar multe poezii bune și nici un poet bun ».

Gerard de Nerval.

REGELE DIN TULEA

Era un rege în Tulea care a fost fidel pînă la mormânt, și căruia amanta lui murindă îi prezentase o cupă de aur.

El nu se mai despărțea de această cupă; se servea cu ea tot d'a-una la masă, și, ori când bea dintr'însa, lacrimile îi scălda ochi.

Iar când simți că ultima oră i s'apropie, el își numeră cetățile, comorile, și le abandona mostenitorilor seli, dar își conservă cupa iubită.

Se aședă la masa regală, încongiurat de cavaleri sei, în sala veche a unui palat pe care îl scălda marea.

În urmă se sculă, beu din vasul sacru pentru ultima oră, și apoi îl aruncă în valuri.

Îl vedu cădend, umplendu-se, perind, și ochi lui se stinseră iudată... Și, de atunci, n'a mai beut nici o picătură.

Goethe.

ORELE DE INSPIRAȚIE

Salutare, orelor tăcute, pe cari stéoa sereii le légănă în giurul frunței mele ca să me inspire! Oii! nu fugiți fără să me bine-cuventați, fără să mi lăsați câte-va cugetări divine!

La pōrta cerului, un spirit a țis: « Grăbiți-ve, orelor sante, cari pașiți atât de rar pōrțile aurite ale cerului, duceți-ve către acel june care cântă fratilor sei pe Mesia; protegeți-l cu umbra aripilor vōstre, pentru ca în singurătate să viseze eternitatea.

Opera ce i veți inspira, va strebate secolii; omeni din toți timpi o vor asculta; ea le va ridica inimile către Dumneșed și i va foțea virtutea. »

Disce, și vocea resonătoare a spiritului ca cum mi ar fi sguđuit toate ósele, cacum Dumneșed ar fi trecut cu tunete și fulgere pe d'asupra mea, m'a făcut să me scol îndată coprinsde mirare și bucurie.

De acest loc să nu s'apropie nici profanul; nici cristianul chfar, dacā nu simte într'ensul suflarea profetică. Fugiți dela mine, fii pulberei!

Cugetări încoronate, cari încelați miș de nebuni fără corōnă, fugiți dela mine: faceți loc virtuței nobile, divine, cea-mai bună amicā a celor muritori!

Orelor sante, înveluiți cu umbrele nopței tăcuta mea locuință; nimeni să nu intre; și, dacā amici mei cel mai scumpi s'ar apropiā, să le faceți semn încet să se depărțede.

Însă dacā Schmiel, favoritul muselor Sionului, va veni să me vedā, lăsați-l să intre... Dar, o Schmiel, nu mi vorbi de cât de ultima judecată și de sora ta.

Ea este capabilă să ne înțelegā și să ne judece; tot ceea ce din cantecele nōstre nu i miscā inima, să nu mai fie!... Și tot ce o miscā, etern să existe!

Căci numai acesta e demn să indufoșede inima cristianilor și să atragā atenția āngerilor cari vísitēd uneori pământul.

Klopstock.

SONET

COMPUS DE BURGER DUPĂ NOARTRA SOȚIEI SELE

Dragostea mea, ca columba prigonită mult
timp de șofm, se lăuda în fine că 'și a găsit un
asil în tăcerea unei păduri sante.

Biată columbă! pe care încrederea te-a în-
celat! Sörtă fatală și neașteptată! Ascunțetó-
rea ta unde nici un ochiú nu putea strebate,
acum trăsnetul a mistuit-o!

Vai!... și Iecă-o Iară pribegindă! Nefericita
iară e redusă a sbura între cer și pământ, fără
scop, fără speranță că 'și va repausa odată a-
ripa ostentită.

Căci unde să aște o inimă care să aibă milă
de dēnsa? Lângă cine să se mai încăldēscă ca
odinióră?... O asemenea inimă nu mai bate
pentru dēnsa pe pământ!

JUNA CREOLĂ

I.

În balconul de pe mare
Rita, gingaș adormind,
Pintre gene 'n depărtare
Vede luna resărind.

Ochi galiș ea deschide
Spre al cerului senin
Și în tănu ea suride
La al lunii țimbet lin.

Marea 'n spune scintefăđă,
Cerul e strclucitor,
Iar prin stele acordeđă
Ăngeri harpele lor;

Căci copila serafic,
Dăring sus pre frați seI,
Cânt'o dulce melodie,
Dulce ca sufletul ei.

Ceru'I ăice : « Vină, vină
Între stele, sifca mea!
Pentru fruntea ta divină
Să 'ți alegi o mândră stea »

Mar'a'I ăice : « Vină 'n dare,
Să te-adorm p'al meu talađ
Și s'ănin mărăgăritare
P'al teI umerI de atlađ ' »

Iacă, Rita se gătesce
Ca să sbóre 'n orizon;
Dar, uImită, ea s'opresce
Și se plecă pe balcon.

Sub balcon în mieuI de nopte,
Sub balcon, lângă isvor,
Sub balcon cu blānde șopte
Suspina biāndul amor!...

II.

Rita, jună căletore
Cu ochi vil, răpiș din sóre,
Și cu glasul argintiu,
Ride vesel resfătată,
Privind numai câte-o dată
Orizonul albăstrii.

Buđa ei trandafiric,
Ca garofa ce invic,
Respāndind dulce parfum,
Se deschide țimbitóre,
Desvālind albe comóre
Prin al țigaretel fam.

Un mic butur din grădină
Ușor vine și s'ănină
P'al ei negru păr și fin;
Un vânt dulce de pe mare
Vine și c'o desmerlare
Răcoresce albu'I sin.

Rita, Ieneșă creolă,
Cu o mindră — aureolă
Se 'ncunună grațios.
Ea își pane florI de laur,
Cere cupa sa de aur,
Apoi ciot' armonios :

• Salte valurile mărei!
• Eă în lumea desfatărei
• Trec ca paserea sburānd.
• Sufic ventul, cerul tune!
• Eă departe de furtune
• Petrec țilele cāntānd.

• Sint formosă, sint Iubită.
• Și mă Iegān fericită
• P'al juniei val senin.
• Vivat! Sorta e divină :
• Cānd de spume'l cupa plină
• Și d'amor sufletul plin! »

V. Alessandri.

Nizza, 1867.

E P I T A F

Doă-Ńeci și onuant abla 'mpliniseu .
Mirelui meŃ june vai ! abla Ńimbiseu .
Me aŃam cu densus pe un term strein :
Când me smulse mörta dela caldu' sin .
V'am lăsat in lacrimi , Mamă , Tată , Mire !
Dragi mei ! nu plăngeți de a mea lipsire .
Că d'atunci din ceruri ve priveŃ mereŃ ,
Când veniți și gemeți pe mörmentul meŃ !

Gr. H. Granda.

Iecă o poemă care este atât de răspândită în Franca ! Nu veți întâlni o femeie care să nu știe a ve recita câte-va pasaje dintr'nsa . Traducând și publicând acest cap-d'operă , credem a face un îndoit bine : procurăm o sănătă voluptate cititorilor , și , în acelaș timp , desceptăm pöte simțimentul de recunoștință și cavalerm în inima românilor pentru femeii , simțiment care , o Ńicem cu durere , este atăta de întunecat la noi !

MERITUL FEMEILOR

SOTIEI MELE :

Daă am descris cu o pană fidelă femeile , acest dar pe care cerul 'l a făcut omului , tu 'mi ai fost modelul ; tot-d'a-una erăi în ochii mei . Vedem talentele lor , când mâna ta abila , sub cele mai brilante colori , reproducea suavă florilor , sau când alerga alene pe clepele unui clariv ; ascultam spirital lor în dulcele nostre convorbiri , când cu trăsuri picante tu me inspirai ; dar daă am făcut ceva mai mult , e că am descris inima lor dup'a ta

Aceste daruri unite la una și separate la alta , pentru a me captiva mai bine , tu le avéi pe töte . Ferice d'a prețui acest nobil caracter , care nincetat te face mai amabilă și mai scumpă ; regret timpice-am trecut fără tine . Gem că omul nici o dată nu mai reureă cursul anilor lui , căci aș voi să am unite cu Ńilele tele töte Ńilele mele .

Altă dată am oferit pe scenă imagina Ede-nului . Acel loc de fericire era în versurile mele , când am făcut acea operă ; dar de când te iubesc , el este tot în inima mea .

Înfăăratul Juvenal , orb în mânia lui , Despreo , mai puțin învăpătat , dar nu mai puțin sever , în contra unui ses îndobit de virtuți și carmenii au secat săgețile din tolba lor satirică . De acești mari scriitori eș sint de parte mult .

dar , ca scutitorul unui ses ce onor , am curagiu a opune imperiul lui acestor inamici și a celebra cea mai formosă parte dintre muritorii .

Când Deul , din haosul în care dormea töta lumea , a chăemat cerul , tera și undele , a ridicat munți , a întins holdele , a umbrit pădurile cu verdura lor , și din om , născut printr'un mare miracol , a făcut spectatorul acestui nou spectacol : pentru ultima lui făptură el a creat formuseța . Pare că la acest cap-d'operă el a trebuit să se oprască , căci ce ar fi putut face mai bun suprema lui putere ! Acastă frunte pură și cerescă unde rogesce inocența , această gură , acești ochi , cari seduc inima , una prin dămbet , cei-alți prin lacrimi , acest păr jucându-se în bucle unditoare , acest sin voluptuos , aceste forme răpitoare , această peliță transparență al cărei alabastru e nuanțat de un sânge viă și pur în fire de azur : tot comandă amorul , chiar idolatria . De aceea popore generose , dând formuseții cerul pentru patrie , vedură într'nsa o emblemă vie a Divinității . În sunetele vocii sele propice sau funeste , Celți ascultau voința cerescă : și , dând femeii o putere mai mult de cât umană , consacrau obiectele atiușe de mâna ei . Un fanaticism amabil Ńicea inimei lor : « Femea este deŃ , căci ea e adorată . » Acest cult dură încă ; și ađi vedem cum gerul se deschide , se întinde și se învelue în ochi ei . Chiar în sinul serăului , unde ea este închisă ca o esență inbalsamată într'un vas , sclavă suverană , în fie-care Ńi ea face pe tiranul ei să pörte catenele amorului ; și pe țermi noștri , unde , liberă , ea pöte fără sfiälă împodobi tot locul cu strelucirea farmecilor ei : în grădinele și pădurile nostre , când diminéța se preumblu un cărd de formuseți ; în palatele nostre , când noștea reincepe , când ochilor noștri ride un cerc întins de formuseți , töte inimile attentive resimt puterea lor ; fără să le audă , se bucur ale privi și gust dulcēța unei turburări involuntare . Dar sesul acesta n'are el de cât un mijloc ca să placă ? Pe lingă farmecul unui esterior brillant el unesce altul mult mai sigur , farmecul talentelor . Cu sunetele armonioșe ale unei harpe docile Cloris mărită vocea ei pură și facilă ; cu privirea când la Cloris , când la instrument , sörbem cu sete acest farmec îndoit . A încetat acordurile Clorisei , maestrul îi la locul . El are mai multă sciință , are el însă atăta grație ? El nasce sonuri mai grabice , mai brodite : dar presintă el acele brațe rotunđite de amor ? Acele brațe cari întinđându-se , coprind cu ușurință harpa cea savantă ca nisce lanțuri vii ? Presintă el roșafa , atingătorea uimire , cari descoper nuri unei frunți virginale ? Place el în fine ochiului precum răpescă auđul ! Un bal vine după concert , o noă minune . Acolo , Lucinda , Eglă , Laura , în primăvara vieții lor ,

acoperite de aur, flori, țesături strelucitoare, agi-tând eleganța taliei lor, sémău cu crinul pom-poz legănat de zefiri; jucătorul chîr răpit de pași lor sburând și simte că Momus (1) pen-tru a place are trebuință și de Cipriș (2)? Ce ar rămăne ore din fetele teatralului nostru lipsind această ție? E adevărat că formușetea ce Oros-man idolătră, suspinând de amorul lui, luptele și infortunele ei, numai prin arta versurilor a făcut să curgă plăngerile noastre; însă ori căt de mare fie farmecul acestui rol fericit, Gosina (3) formoșă tragediană, tot a cules mai multe la-crime. O bele-arte! femeia întrebunțând se-cretele vōstre, chîr cānd nu e privită, tot își va cresce atragerile. Din florile aruncate pe pāndă de Valaye, (4) celui ce privește îi vine să culegă tigele imitate. Parcā vedem respi-rānd potretele prețioșe la cari nemuritoria Le Brun (5) atrage toți ochi. În țușul lor se cu-nōșce amabila mână a grațiilor. Grațiile au în tōte acest farmec inespriabil. Să citim pe Ricoboni, (6) Lafayet, (7) Tencino: (8) amo-

(1) Momus, sarcasmul defecat, era deul Noptii. El a ris chîr de Jupiter cāt n'a făcut o mică fereștră în inima omului prin care să potă vedea pe semeni lui. Numai Venera scāpă de criticile lui, sād cel puțin nu i' află defect de cāt la încălțăminte. El a murit de neceas.

(2) Cipriș, țiea formușetei Venera; o numim ast-fel pentru că era născută din spuma mării lângă insula Cipru sau Citera.

(3) Gosina, celebră tragediană, contimpurana lui Volter. Dobîndise un succes extraordinar în rolurile de tandreță și simțiment, prin jocul ei patetic și grația vocii sale. Rolurile ei cele mai brilante erau Junia, Amdromaca, Ifigenia, Berenice și mai cu semă rolul Zairei.

(4) Valaye (Vallayer) femeie renumită prin talentul ei la pictoră, mai cu semă în picturarea florilor.

(5) Le Brun, femeie renumită tot prin talentul ei la pictură de potrete. La 15 ani ea a făcut potretul ma-me-sei cu o grație nespūsă. În 1779 a făcut potretul reginei Maria Antoaneta. În timpul revoluției ea a emigrat, fiind priimită bine în tot locul; făcu la tōte curțile din Italia, Germania, Rusia, chîr pentru su-verani, o multime de portrete. Sterșă din lista emi-grațiilor la 1801, ea reintră în Franția unde și relăși viața ei de artistă.

(6) Ricoboni, femeie celebră prin romanele ei. La Harp țiece despre dēnsa: « În general ideile ei sunt fine, picturele ei adevărate, stilul îngrijit și precis; puține femeii au cugetat cu atāta delicatete și au scris cu atāta gust. »

(7) Lafayeta (Lafayette) contesă, a trăit în socie-tatea lui Roșefucold, Lafonten, Menage, Segre; for-mată ore cum în școla lor. Înstrătat de imaginație, gust și o simțibilitate naturală, a făcut o revoluție în romanele timpului lipsite cu totul de gust, prin im-primarea scrierilor ei: Zaida la 1670 și Prințesa Kleve la 1678

(8) Tencina (Mme. Claudice-Alexandrine Guerin de Tencin), autōre filosofă, chîr teologiană în cāt a ținut corespondința cu papa Benoa XIV. A scris mai multe romane distinse printr'un stil elegant și o pictură vie și atingătoare a simțimentelor tandre.

rul singur a făcut planul romanelor lor; și în Cecilia, Senange și Teodor, în acele tablouri prospete, și acolo amorul a fost pictor. Dar pentru că femeia se turbură de cāte un obstacol, un poet a vrut s'o alunge de la arta versurilor. E adevărat că ea nu trebuie într'un delir bărbă-tesc să facă a resuna trompeta sau lira; dar a dovedit că s'ib degetele ei fluierul păstorilor sus-pină cu facilitate. Pentru ce dar să'i oprim acest joc al spiritului? Ore nu ar țibi mai bine, cānd ar sci să ne arate? Să o lăsăm dar, fără tēmă, a se deprinde la o artă care va fi în pro-fitul amorului.

Gravī censorii ai sesului, tōte aceste daruri încāntătoare pentru voi nu sunt de cāt imaginaire. Ah! dacā prin talentele lui nu pote să ve in-cāute, cel puțin serviciile lui vor sci să ve desarme. Cum să le ascundem? Cu existența noastră devotamentul femeii pentru noi începe. Ea e care, noă luni, în pāntecele ei pōrtă fruc-tul unui imenades nefericit, și pe un pat aspru, perdată, murindă, îl depune la porțile vieții. Ea e care, devolată acestei ființe noă, îi dă in-grigirea ce așteptă omul în lēgān. Ce tandre in-grigiri! Dōrme el; atentivă, ea gonesce insecta al cărei sbor sau șgcomot l'ar descepta: pare lup-tāndu-se ca deșteptarea să nu sosescă. Nōptea chîr n'o pōte despărți de fiul ei; din umbră ea ascultă tăcerea; sau, dacā Morfeu (1) adōrme tandra ei reghiere, la cel mai mic șgcomot de-șchidēndu și ochi îngreutați, ea sare, turburată, la lēgānul fiului seū, și, pe cānd el dōrme, ea l' privește nemișcată. Se deșteptă el; la minut ea îi presintă sinul, și prin unele unui lapte pur îi varsă sănătate. În estrema tandrețe, ce i pasă ei de ostēnlă? Ea trăiește în micul ei copil, și nici de cum în sineși. Ea se arată, la privirea soțului seū, formoșă cu copilul la sin. Acest fruct al imenului, acest tesaur al unei mame, chîr pentru ochi seși, este prima formu-sețe. Priviți pe juna Isaura, strelucind de gra-ții: scumpul ei copil, imagina trāsurilor ei, țiece isbit de acel bicu care, prelungindu și mână, gravă fruntea omenescă c'un etern semn. De nu reū contagios toți aerul infricați; numai Isaura fără frică bravă aerul infectat. Lāngă acest fiu murind, ea veghiadă neincetat. Dir veninul se intinde și i amenință vederea: pen-tru ca să l scape de un pericol sigur, trebuie o gură fidelă că aspire veninul. O mamă cutēdă tot, Isaura e gata; farmecile ei, soțul ei, zilele

(1) Morfeu, deul somnului.

ei, nimic n'o opresce; cu o buđă stăruitoare ea stôrce acești ochi căroră un vel impur le ascunde lumina cerului. Cu încetul, desfăcând plopele copilului, pentru a doa cră ea îi dă lumina. Un tată are pentru noi îngrijiri atât de generoase ?

În dată alte bunătăți urmed altor trebuințe. Copilul din ți în ți crește. Precum pui de vultur, dorind a măsura spațiul cerului, în primul lor avânt, deprind pe lângă cuib aripa lor slabă încă; ast-fel copilul susținut de mânele clătinate ale mamei începe a 'și încerca forțele născânde. Mama e lângă densul, brațul ei îl ajută a face primi pași, îl urmedă în mersul lui cel timid și încet; 'i-a fost nutrice, acum devine căleuđa lui. Devine maestrul său în momentul când vocea lui gungunesce un nume care 'l-a audit de o sută de ori; « mama mea » este primul cuvânt ce'l înveță să ăică. Când copilul începe să citescă, tot ea e maestrul lui! Tot ea silabisece cu el în câte-o scurtă convorbire și redevine copil numai ca să învețe pe al ei. Când alți conduc în urmă slaba lui inteligență și'l pedepsesc cu asprime de cea mai mică neglijență, — care este sufletul în care inima lui să'și verse focul? Ce ređim va căuta el în contra pedepselor? Mama lui! Ea îi dă o sigură apărare, îi alină acele reuri, mări necăduri ale copilăriei; și simțitoare la plângerile lui, gata să'i le ștergă. Îi dă jucăriile ce'l fac să uite tot. Risul în copilărie e tot-d'a-una lângă plâns.

Tu fugi, sezon pacie, vârstă plină de farmac, pentru a face loc timpului în care omul din ți în ți ese din somnul simțului și se deșteaptă la amor. De acum fruntea lui se coloră de o roșată timidă, în privirea lui mai vie strelucesece o flămă umedă; inima 'i se umflă și geme; turburat de suspine, sîmul 'i se ridică și cade iar îngreutat; în vinele lui înfocate sângele se precipită; somnu 'l ostenește și deșteptarea îl agită; se asvrle turburat, avid, impetuos; își preumblă în asard dorințele lui tumuloșe; prigonesce, chîmă o fericire necunoscută: de la cine-va dobândi-o el? tot de la o femeie! O femeie în secret redându'i suspinele ei, visătoare, se abandună vagelor lui dorințe. O primă favoare a unei prime amante! îndată ce din încarnatul unei guri formoșe, a beut nectarul necunoscut al sărutărei, îndată ce un noș succes treptat dobândit, 'l-a condus în brațele formoșei lui amante, din surprisă în surprisă, în culmea beției ei se crede transportat într'alt univers: unde pământul se eclipsă, unde cerul e deschis; el nu se mai cunoșce, palpilă, suspină, se miră de farmecul ce respiră; beția simțurilor lui 'i-a trecut în inimă și înță într'un aer încărcat de fericire. Amanta lui! ah! cum privirea lui o devoră! El o privește ca p'un deș

de adorat. Inima 'i ardea Ierî, inima 'i arde astăzi, el nu știe dacă există în ea sau în el. Apar amândoi în mijlocul unei serbători, ochi lui preocupăți nu urmed de cât concista lui. Dacă merge singur, în reversatul unei formoșe ăile, căutând dulcele esil al câmpilor, locul cel mai scump amorului, fie-care obiect 'i-o redă: strelucirea darurilor Florei 'i amintă strelucirea obrazilor ei; azurul firmamentului luminat de auroră, este azurul acelor formoși ochi de cari el e îmбетat; rađa matinală, e dulcea lumină care lucesce atât de tandru sub lungile ei gene; murmura pârăelor limpeđi, suflarea zefirilor, concertul paserilor, sunt sunetul vocei care respunde sufletului său; tot universul în fine îl vorbesce de focul lui. Pentru el numai sunt langori, reuri sau urêt; amorul umeple, încântă și ăilele și nopțile lui; el n'are de cât un singur obiect care îl ocupă și 'l încinge; și ast-fel fericita lui viață e un lung estas. Dar această sôrtă nu o simt de cât inimile adeverat apriușe. Omul, vai! de multe ori nu 'i cunoșce prețul; el cedă înconstanței, și, precum albina care, căutând lăsa odorantă din grădini, în sborul ei trecător, sugă mîerea și colorea celor mai brilante flori, ast-fel și el alergă de la o formușete la altă formușete, și ardorile lui rătăcînde îi dau în brațe una după alta două-ăcei grații diferite. Dar această norocire schimbătoare, această vană fericire, pôte seduce simțurile, pôte place vanității; sufletul însă desgustat îndată, cunoșce tot golul și cere imenului o legătură mai solidă. El 'și alege o soție și redevine fericit. Acest templu ornat pentru el de girlande și focuri; acești amici cari 'și unesc presința și bucuria lor cu solemnitatea acestei ăile; această virgină care vine în fața altarului a se supune legilor lui prin noduri nemuritoare, și formoșă prin candorea, grația și junețea ei, dându'i publica promisie că 'l va iubi; această religie a cărei putere piôsă gravă puterea fericirii lui în ceruri; acești părinți mișcați a căror mână venerată îi dau pe fica lor purtăud numele lui; și acea nôpte fericită când, în casta ei ardore, mirând pudorea unei soții naive, aude scăpând dintr'o modestă tăcer primul strigăt de amor, surprins din inocență, — îi înfocesc și sufletul și simțurile lui. Din ți în ți dându-se mai mult născândelor lui focuri, dacă ea nu 'l face să reafle tot imperiul acelor transporturi fugoșe pe cari junețea le inspiră, ea dă fără încetare inimii lui satisfăcute o aplicare mai durabilă, o fericire mai perfectă; ea își pune în el dulcea încredere, tandrețea și pacea, adeverate bunuri ale existenței; alină întristările lui, 'i adaugă plăcerile, îi ușuređă trudele și 'i umeple orele de repaos. Ea știe în dulci osteneța celor mai aspre întreprinderi la cari se dă omul: artisan, dacă suferă scit-

bit de muncă, îndată ce 'și vede soția, grija lui a încetat. Ministru, lănceșesce el în puterea 'l supremă, alergă la sinul soției, vine să uite urêtul, negrele grigi, cari amestec sfâșietorea lor otravă cu mărirea lumii: uită orgoliul când amorul chiamă, și lângă densa el respiră în pace și iubire. Ea e în toți timpî rămîmul lui cel mai dulce.

Un fiu vede lumina zilei! O prea fericit soț: ce tesaur pentru sufletul tei! Cu ce farmec nemărginit te simți mângaiat de un alt ănsuți! Tu strângi la inimă acest odor prețios, tu cauți trăsurile tele în micile și grațioșele lui trăsuri! Tu compari și mama și copilul; dacă el 'ți arată potretul ei, el 'ți o face mult mai scumpă. Îndată ce 'ți scapă din brațe, cu câtă dragoste ochi tel 'i urmezi acea plăcută împedecare în tôte mișcărilor! Cu câtă răpire veți în casa ta jucând, alergând, crescînd viul tei imagin! Cum în aplicările lui, tu descoperi de acum ceea ce are să fie într'o zi, și 'ți place, nltînd slăbiciumea etăței lui, a presimți în el onorea bătrăneței tele! Și dacă fiul tei mai dobăndesce o soră, cu câtă încântare vei privi lângă mama ei pe această copilă căutînd jocuri streine d'ale fratelui seii, în fie-care zi formăndu-se prin veghițorele 'ți ingrigiri, crescînd în spirit, moravuri, atracții, talente și promițînd prudența și angelica grație a unui ses virtuos, în privirile ei pudice! Tu datorezi soției tele un destin atât de lingușitor!

E o legătură încântătoare care se numesce pura amicie. Tandră, fără gelosie, ea încântă viața omenilor ce 'i legă; dar lângă o femeie ea are mai multă dulceață, atuncea ne pare că soră bună cu amorul. Atuncea căștigăm acele ingrigiri, acele preferințe, acele priviri delicate, acele tandre complăceri, pe cari omeni iure dînși nu le cunosc de cât pe jumetate; ea e pentru noi mai puțin de cât o amantă, mai mult de cât un amic. Spiritul tei nasce mai multe proiecte; doresci ca o femeie să 'ți fie confidentă: ea într'un comerțu fericit, ea să cerceteze cu tine ceea ce este sigur, ceea ce este îndoișos. Ești turmentat de un neceaj profund; e un farmec ca o femeie să 'ți respundă la ceea ce suferi. Ea cunoscce mai bine tonul care alină durerile; ochiul ei scie mai bine să răspundă la plîngerile altuia tot cu plîngerii, și inima ei, pe care egoismul nici odată n'o izolă, dice mai bine infortunatului cuvîntul ce 'l consolă. Bune Lafonten, tu care ai cântat amicia cu Sabliera (1),

(1) Sabliera fu una din acele femei încântătoare, înfăstrate cu formusețe și spirit, cari au esersat o mare influență asupra literaturii și artelor din secolul regelui Ludovic XIV. Ea a celebră prin amicia ce 'nchease cu Lafonten, marele fabulist, și prin laulele ce a dobîndit dela el.

ast fel ai fost legat! Prolungînd, fără amor, convorbiri amabile, ea asculta inima ta, întristările și faburile tele! În adîncul cugetărei ea îți căuta dorințele, depărta ori-ce grige trudăsoă, gonea nori zilelor tele și îți da o fericire pură ca operele tele. Ast-fel sunt diferitele bine-faceri ale unui ses iubit.

Dacă el ne mână la plăceri, ne invită și la succese. Gloria noastră e ades opera unui dîmhet. Cine e omul care, pentru a încânta formusețea ce 'l inspiră, dându-se la lucrări pe cari privirea ei le respăltesce, dacă el are un talent, să nu dorească un laur? Această dorință e ades boldul poetului. Îndată ce amorul vorbesce turburătului seii suflet, devorînd ziua și noptea pe scriitori falmoși, el nu mai respiră de cât ceea ce e mare ca dînși. În acest circ imposant uude domuesce Melpomena (1), el își supune opera iudilor ce ea îi mână; câtă căldură, câtă isbire de simțimente diverse! Focul care 'l consumă a trecut în versurile lui. În scenele unde acția e însetată, unde descrie focul unui amant, durerile unei amante, fie-care vers e întipărit de acel stil înfăcărât și pe care iudeșert îl caută acei ce n'au iubit. Ne face să gustăm un farmec din turburarea cea mai dulce! Il aplaudăm din inimă, cu vocea și cu lacrimile. El triumfă, și în răpirea lui ardetore strigă: O femei! voă ve sint dator talentul meu! Acel june care ieri se fără într'un repaos vulgar cum s'a întâmplat că acum el invocă resbelul? El iubesce și, pentru că în ochi aceleia de care e aprins să albă mai mult preț, voiesce ca Marte să 'l facă falmos. Valoarea tot-d'a-una a fost iubită de femei. Voi probați, o timpî ai cavalerismului! În acei timpî celebri când domnia formusețea, dacă semnalul luptei resuna, amanta unui brav, escitându 'l bravura, îi da cu mândrie casca și lancea, îi punea armura pe care ea lucrase, în orele fericite, cifrele lor amorose. De multe ori el primea din mîna unei amante curagioșe un vel în loc de zale, un potret în loc de egidă. Mândru cu aceste ornamente, inarmat de o femeie, el se lupta și mai setos de glorie; doă-deci stindarde erau luate, doă-deci cete invinse: ar fi dis cine-va că armele lui sunt fărmeceate! Triumfînd la întorcere, ce fericire pentru el! Declarîndu 'l amant, în acord cu onorea, în solemnitatea unei formose serbări, ea singură îi incorona capul cu dafin; și acest preț, în inima lor tandră și superbă d'o dată, măria unul prin altul bravura și amorul. Oh! în zilele noastre resbelice, pentru ce ore acest nobil obicei, care înfăcăra curagiul stremoși lor,

(1) Melpomena, musa tragediei.

n'a informneșat și legănul republicei noastre? Ași voi să ved în strelucirea succeselor noastre, virginele, ornamentul serbărilor publice, prezentând resbelicilor cununele eroice. Ast-fel Greci, modelul lumii, încorunaș un vingător prin cele mai formoșe mâni; și dând acest farmec în favorul gloriei, istoria lor se umplea de cele mai numeroșe bravuri. Să amintim aceste onori precum ei le-au cunoscut. Marte trebuie să fie amantul Venerii tot-d'a-una, și, prin unirea lor, brava noastră viță să arete un brillant amestec de grație și forță. Cine poșe arma mai bine valorea de cât formuseșea? Ea însă și simte nobila căldură a șeului Marte. Nu s'a veșut odinoriș o femeie în Palmira dând pept ostașilor Romei ca cel mai mare om? Alta, la Eufurat, lăntuind sub legile ei, combătând ca cuceritor și dominnd ca rege? Ce șic? dafinul nu aparține de cât reginilor? Nu! miș de miș, neșind suverane, aș cuteșat să și încarce delicatetele lor membre cu aramă, să și acopere formosul lor cap cu o casă îngroșitoare, în mâna lor slabă să ia o armă grea, și în câmpul bătăliei, ca generalii saș soldași, căuând pericolul, să espue morșei cașe atracșii destinate la lupte mai dulce. Nobila silință! Aș suocit o glorie indoită dacă brașul, ca și ochii lor, le facșu victorioșe. Superhă Telesila (1) nu pot uita bravurile tele, nu pot uita valoreaș: tu aș apărât legile noastre. Iona d'Arc! (2) Orleansul tremura pentru șorta murilor lui; dintr'un cătun

(1) Telesila, femeie din Argos, celebră prin curagiuș și talentul ei la poesie; și a scăpat patria eșind în fruntea femeilor armate în contra lui Cleomen, regele Spartei. Nu ne-a ramas din poesile ei de cât câte-va fragmente. () statue se ridicase în onoarea ei, și ca să i aminte eroismul, se instituisse serbări numite Ibristice (ibris, așfront.) în timpul căroa bărbașii purtaș vestimșe femeesci, iar femeelo vestimșe bărbătesci. Aici Legouvé prin Telesila, înșelege pe Iona d'Arc.

(2) Iona d'Arc a deșceptat șintimentul nașional în Franșia, a contribuit la gonirea Angliilor cari o subjugase cu totul. Ea și a petrecut copilăria și juneșa în câmpuri, păștorind oile. Bicul resbelului a isbit de timpuriș imaginașia ei, mai cu semă rușinea d'a vedea ocupașia Angliilor. Creșdând că e o inspirașie divină entusiasm de care s'a șimșit copinșă pentru liberașia patriei, e'a decia a promite regelui că va ridica așediul Orleansului și l' va duce în triumș la Reim, dacă l' va da comandul armiei. Cererea i'a fost implinșă. Iona d'Arc, în etate de 18 ani, în fruntea Francilor, bate pe Angli, liberă Orleansul, fugăreșce pe cotropitori și deschide drum la Reim unde unge pe regele în 17 Maiu 1429. Votul ei era șinit și vru să se retragă, dar reșinând-o, ea perdu increderea în sine. La 1430 Maiu 24 intr'o luptă lângă Paris, căduș prisioneră în mâneloș lui Ion de Luxemburg care cu șimsimșintul ducelui de Burgonia o vnduș Angliilor pe 10000 livre. Judecată în urmă ca vrășjitoare și eretică de un tribunal infam, fu arșă de vie la Ruen în 30 Maiu 1431. Schiller, Sutey, Soumet, Delavigne, Osano, și gialșimai mulșii aș căntato; nicl unuș însă nu s'a putut ridica așa de mult în cât să egale istoria, care în șimplicitatea ei va remănea pentru tot-d'a-una așeverata poemă a Ionei d'Arc!

aș apărut d'o dată în câmpul bătăliei; soldatul revenit în sine, credea că eșli un ânger al cerului coborât în rândurile lor. Tu te lupti: Anglul perde superba lui șiguranță; tu liberi Franșia de jugul strein, liberi Orleansul, și readuci în Reimul uitmit pe regele teu care fugia detronat.

Ses fericit! destinul lui e a iunge neinceștat. Dar dacă ferul nu convine slăbiciunei șele, plângerile lui însă, armă mult mai dulce, aș aceeaș putere. Aman proșcie pe Evrei. Estira e șperanșa lor. Cădând la picioarele lui Asuir, șcăldată în lacrime. Estira cere grație, și grașia lor e dată. Trușagul Coriolan cu Volșci reușiș vine să estermine Roma care l'a gonit; tri-buni, consulii bătrâni, pontifi și vestale, toșii îi îmbrășșeș genuchi în cortul lui; inclinașii înăuștea lui, șei pare că l' rog; dar el n'ascultă nimic de cât șrba i' mânie, e gata să lovșcă... El nu veduse pe mama lui! Ea intră! Îndeșert Roma o separă de șiul ei; sacrificând acășă injurie pentru binele țerei, ea imploră pe vingătorul care cedă la ruga ei: așa că plâșsul Veturiei a scăpat Roma. Lacrimile aș deșarmat de o mie ori pe eroi. În deșert Eduard vrea să a unca sub șecura șindilor șese victime din cetatea Cale; șoșia lui apără pe aceșii franșeș marinimoșii; și, înșrânând furia unui prinț teribil, dă viașă celor învingșii și gloria celui învingător. Ce fericire pentru regi și țera lor când o femeie șimșibila șede pe tron! Cel apăsât așă în ea un generoș așutor. De multe ori, scăpând din pompa curșei și intrând în umbra închisorilor și colibelor, colege ștrigările infortunatului, le duce șușerannului, și aceste accente triste deșcept în inima lui îngrigiș compășimitoșe. Ea oșține de la puterea pe care o face mai omenoșă, un post pentru șărăc, o șertare pentru vinovat; și prin numeroșele ei bine-faceri, ea îl face iubit și fericit, și monarcul este mare când poporul e fericit. Cătă strelucire datoreșce șesul acesta virtușei lui șupreme! Dar n'o arată el de cât sub diademă? Inima lui e dispușă a o respândi peste tot. Deschide-te, sală tristă în care soldatul rănit, bolnavul șărăc și lipsit de așil, priimesc așutoșele caritășei. Acolo femeile purtând iubitul nume de șorori, respândesc dulceșia unui zel afectuos. Multe din ele intr'o șântă monastire, invocând Cerul, imreș a protege pământul; și din altare avēntându-se către un neroșcit, pare că sunt mireșele unor șei, numai pentru a șervi pe muritori. O curagiuș atingător! aceste gingașe bine făcătoare, intru în locuinșele infecte, unde sunt reunite tôte chinurile, în-tâmpin trebuinșele la miș de șuferinșii, șufri deșgustele și cele mai mari trude; cu șcamă le priminesc vultele, repar acel pat maror dureșei și torturelor. Ele șemăn a fi imaginașa umanitășei; și infortunășii pe cari bunătatea lor îi

alină, simt cu fericire, și pote cu amor, că o femeie e amicul ce îi redă viața.

O femei! greșesc acei cari ve numesc timide; la vocea inimei vóstre voi sunteți cutețătoare. Pentru ce găși din Teba au abandonat pe Antigona în chinurile fómeei, afundând-o vie într-o peșteră obscură? Căci ea fugurpase pe fratele seú mort, căci mâna ei religioasă dase morméntului acele resturi pe cari ura le promisese vulturilor. Ea scia legea care o va duce la supliciú, dar ea n'a vețut nimic de cât pe scumpul ei Polinic, pe acel iubit frate care fiind lipsit de mormént, îi reclama réșimul ei; ca să 'l imormentețe ea móre cu el. Cea făcut Eponina pe care au condus-o la eșafod? Într'o subterană întunecată, în care soțul ei Sabinus se ascunsesse pentru a trăi nebântuit de lovirile lui Vespasian, ea merse a împărtași pericolele lui. O memorabil esemlu de amor conjugal! Prin ea un tubteran dveni templul fericirii. Ea scia să informusețe de în ochi lui Sabinus cea mai fioroasă locuință; scia să pără tristetea acelor surde ecuri, îndulcindu-le prin sunetele tandretei; din stânca ce 'l priimea noptea pe amândoi, ea făcea un vițător talam în care imenulera fericit. Blanca e mai mare încă. În Basana aseziată sotul ei murise, și lângă densa în ficcare și morméntul își primea prada. Basana cu tóte acestea cedă învingătorului. În valurile sângelui pe cari le varsă resbunarea, Acioim înainteță piua la palatul Blancel. El o vede, o adoră, cade la genuchi ei, și învingătorul reclamă un triumf mai dulce. Ea vrea să resiste, el tremurá, amenință; audacia înlocue respectul amorului. Când Blanca era să sufere orórea transportelor lui: « Nu insulta, strigă ea, țerána mortilor. Aici repausă un soț pe care 'l plâng. Lasă-mé fără martor a 'l îmbrățișa! Dup'o oră veș putea dispune de tristul meú destin.» Învingătorul mișcat nu cutedă a 'i se opune. Énsuși el pune să ridice piatra morméntului, apoi ese beat de speranță. Augusta prisionieră se asvirle, fără a páli, pe acest corp inghietat, și strângendu'l încă la sinul ei amoroș, c'ú o mână încordată trage piatra... Piatra cădend ei strivesce palidul ei cap, și ast-fel își scapă șirtutea din morméntul unui soț. Ce nu pote datorita acestor suffete fidele! Ei! pentru ce să căutăm modele departe de noi? Ódinioră când sceptrul sângerat al decemvirilor apúsa peste tot, n'au dovedit ele prin sapte sublime cum simțimentele le fac marimimóse? Spaíma domnia peste tot: inimí, amici numai erau; frances cu frances párea că sunt dușmani; fie-care scia să mórá, nici unul să apere. Ele singure, c'uu zel ingenios și tandru, ca să abată mórtrea amerințătoare tutulor, au cutedat să înfrunte mánia tiranilor. Acesta, smulsă re-

pausului din reversatul dleii, accepta presința lor, lipită de pórtă fie-cărui; aceea, desarmând prin aur furia unui temnicer nesimțitor la la-crime, într'o temniță întunecóasă alerga în ficcare și să console miseria unui soț saú tatá. Una cere cu bucurie să împărtașească sórta unei ființe iubite care merge la mórtre. Alta cedá dorintelor unui judecător depravat pentru a scăpa dlelele unui soț! Tóte în fine, réșimul franceșilor infortunați, strigau, rugau, pláugeu saú se sacrificau pentru dênși. Suffetul lor ne-a fost mereú ajutat în pericol. Să amintim momentul când Septemvriú deschise vastul și lungul asasinat al unei regii urgisite. În somnul legilor, în spaíma senatului, monstri pe cari Bacu și Furiile îi agitaú, respândeu barbaria lor pretut nderi. Ei amestec sub lovirile lor și sesuri și ranguri, arunc mórti și murinđi peste murinđi... tot se cutremurá... O fiică în primávéra vieței, Sombroil, vine, perdută a înfrunta carnagiul: « E tatál meú strigă ea, opriți-ve, neomenoșilor! » Ea cade la picórele lor, le sárută mánele, mánele lor stropite de sânge! Audacióșe, aci ea reține un brat care 'l amerință, aci, oferindu-se singurá feului ucigător, cu corpul ei 'și acoperá párintele. Ea disputá lovirilor pe acest bátrîn ce 'l adorá, il apurá, il perde, il apucá iar. La pláugeile ei, la strigátele ei, la acest mare devotament, omorători mișcați se opresc un moment; ea vede mila lor, acată minutul priincios; din mijlocul giđilor rápese pe tatál ei, și strebate muri sângerati de dênși, purtând acesta sarcina scumpá în brațele ei. Te bucurá de triumful teú, moderná Antigona! Óri-cari ar fi luptele poporului și ale tronului, sántele tele sforțe vor trăi bine-cuvéntate de secol în secol: ca să admire inima ta, tóte inimile sunt unite; și zelul teú pentru tot-d'a-una scump, a remas esemlu copiiilor și gloria párintilor. Dar tatál teú indeșert a scăpat de la omor! Brigandi 'l-au tertat, judecători 'l-au ucis!

Ast-fel strelucesce prin virtute sesul pe care il apásăm! Deschiđá sórta nu abis sub pași noștri, el se asvirle împreună cu noi, saú devine réșimul nostru; tot-d'a-una nenorocitul se increde în el. Fericitul chiar îi datorese plăcerile lui din juțețe; și când fruntea lui atestá devastarea anilor, o fémee informusețeá ultimele lui dle. La termenul vieței sele, el se laudá mereú când își vede alătura soția tandrá și înțeleptá cu care a făcut căletoria vieței, și fíca naivá căria, pentru a 'l iubi, 'l-a deschis calea strebátutá de el. Grație ingrișirilor atentive cu care ele se silesc a 'i alina durerile, el sante mái puțin sarcina bátrineței; el culege cíte-va flori pe marginea morméntului; și când este să abandone aceste sóte fidele, ochi lui închidendu-se, se întorc tot către ele.

E bine! voi, eterni inamici ai acestui sea,
ce veți opune celor ce am dis? Îmi veți dușgrăvi
indată pe jucătorea, avara, trufașă cu inimă
de bronț, nebuna cu inimă bizară, pe femeea
rea și gelosă, eternul biciu al unui amant,
al unui soț. Se cuvine să facem noi aceste îm-
putări? Ca să cutețăm ale blama, suntem noi
ângerî? Și nu împărțim noi rătăcirile lor, defec-
tele lor, fără să avem carmeni lor? Voi nu me as-
cultati, și c'un ton mai anster, îmi aretați pe
Eriș și viclăna lui adulteră, furiile cu cari Me-
dea a îngroțit Colhosul, crima care a pătat
pe femeile din Lemnos, Mesalina ordonând o-
ribile saturnale, și din anticitate trecend la
analele noastre, îmi veți pune sub ochi pe în-
groțitorea Medicis încoragind pe fiul ei la o-
morul Francesilor. Cine nu urasce ca voi ace-
ste femei sângerose? Dar judecâ cine-va regi
după Tiberi? și femeea pervertită în ochi ce-
lul drept va face ea ore tot sesul ei odios? Mil
de stele strelucesc d'asupra noastră. Sunt unele
al căror curs aduce furtună; dar cu tôte că as-
pectul lor prevestesce nenorocii, aflăm noi mai
puțină streluire în briliantele lor sorori, cari
strebătend intunericul vin a consola vederea
noastră: dar dacă una din ele oferă veninul
pe care cel rei îl întrebuinteț, admirăm noi mai
puțiu pe acele cari resfir cu formusețe inocen-
tele lor colorî și ne fac să respirăm cu plăcere
odorul lor îmbălsămat? Femeile, plângă-se ori
cât invidia, sunt aceste flori, florile ce împo-
besc desertul vieței. Revin în sine'ți, tu care
voiesci a le oțili: învață ale respectă și ale
iubi, și dacă vocea sângelui nu e himeră, cați
la piciorle acestui ses cărui tu datoreți pe
mama ta!

Legonvê.

LA UN BUCHIET

USCAT VIŢ ÎNTR'UN ALBUM

Buchiet ferice de flori formose,
Ți aduci aminte atuncea când
În dorî de zile primăverose
P'a Brusei vale țîmbtaî săltând?
Și când o horă de dragî silfine,
De grațîi, nimfe, te săruta?

Ți aduci aminte? Ce bucurie!..
Candidă Floră cu ele 'n abor,
Cântă cu tôte o melodie;
Iar micul Zefir, coprins d'amor,
Cu dulcî mirodiș, cu dulcî suspine,
Gurița Florei o imbata.

Dar Iecă tòmna palidă vine
Și Flora tristă s'a dus pe vânt,
Zefirul scôte de dor suspine...
Natura 'i este un greș moment.
Atuncl tu însă cu bucurie
P'o albă fœe eraî păstrat.

Cât timp d'atuncea se scurse ore?
Sunt patru ierne, de flori morment,
Și fața'ți este tot țîmbitore,
De și departe d'al teș păment.
Ce-al fi tu astă-țîi p'acea câmpie?
Țerână tristă de toți călcat!

Oh! când vederea a domnei tele
Cădend asupra'ți, te-o întreba
De suvenirul vieței seie, —
Oh! și pe mine nu me uita!
Să 'i spunî că 'n lumea nesimțitore
Ca o fantasmă alerg plângend.

Vețut-al franța ce aboră, trece
P'al iernei crivăț neindurat,
Și când p'o leșă de crânguri rece
Dacă o clipă ea s'a lăsat,
În grab o suflă și plângătore
Pria slof de ghiastă o veți sburând?

Aceeași sortă îmi fu și mie
Îu cernî scrisă când m'am născut;
Din stul mamei o bucurie
Să n'afia 'n viață nicî un minut;
Ființă tristă și simțitore
Prin stincl de petră să trec mereu.

Oh! dacă 'n lume ca ori și cine,
Avuți minute de mângieri,
Minute scumpe dar prea puține,
Comori suave de dulcî plăceri, —
Aū fost acelea ce-a ei blândețe
În astă lume 'mî a procurat.

Dar vântul sortel cel fără milă
D'a mea credință ridend barbar,
De mîngiere departe 'n silă
M'a dus a plînge strein, amar!
Și de speranță, de tinerețe,
Sdrobitu'mî suflet s'a scuturat!

Când fruntea'î cade cogetătors,
În suvenirea'î ve strecuratî,
Voi dulcî minute încântătore,
Și către mine o îndreptați, —
În cât să verse o lacrimiloră
Gândind la mine, amicul seđ!

1860.

Gr. H. Grădean.

BIBLIOGRAFIE

Scrierile Domnului D. Bolintineanu :

Înteleptul an al publicațiunii literare a expirat; în acest an a ieșit: 1-tu o poezie în patru oanturi: *Conrad*, două broșuri pentru patru luni. 2-lea *Mihail Vițelul condamnat la moarte*, dramă, o broșură pentru două luni. 3-lea *Stefan cel Berbant*, dramă, pentru două luni. 4-lea *Lăpușnicu și După bătălia de la Călugăreni*, două drame, o broșură pentru două luni. *Stefan Gheorghe*, dramă istorică, pentru două luni, o broșură, și cu acesta s'a încheiat anul întelept.

Pe anul al doilea va începe *Traianida*, Epopee națională, precum și șese drame din istoria Românilor. Rebelul lui Traian în Dacia, colonizarea Daciei cu Romanii, este cea mai mare, cea mai glorioasă epocă a născerii națiunii române. Originea Romanilor, latinitatea lor, cea latinitate care i-a păstrat pînă astăzi, care îi păstrează încă; cea mare origină ce ne-a creat simpatii și drepturi la națiunile latine și care, în ani din urmă, le-a făcut să verse comorile și sângele lor pentru libertățile patriei noastre; care ne va sprijini și măi în viitor dacă ne vom face demni; acele resbote mari a le Romanilor în Dacia, cea dovedire a originii Romanilor în Dacia, sunt mărturite în această Epopee. Dacă autorul acestei întreprinderi căutătoare nu va fi reșit cu deplinătate în întreprinderea sa, în ceea ce privește geniul, care nu se poate căpăta fără voința cerului, cel puțin s'a atins corda cea mare a vieții naționale și a intrului în poezia Română o nouă formă enlăsată chiar în propria natură a poeziei Române și care în nici o altă limbă nu există.

Dramele istorice vor fi șese, în prosă și în versuri.

Aceste drame sunt :

1. Mărirea și moartea lui Mihail. 2. Brancoveni și Cantacozini, două drame, partea I și II. 3. Mihnea care își taie boeri. 4. Despot Vodă ereticul său Domnul străin. 5. Postelnicul Constantin Cantacozin. 6. Matei Basarab.

Cel ce se vor abona la *Traianida* și la șese drame istorice, vor primi gratis *Les Brises d'Orient*, poeziile lirice a le D-lui D. Bolintineanu traduse și publicate în versuri franceze la Paris, un volum mare, de mare lus, cu o prefață de D. Philarete Charles profesor la Colegiul Franței.

Abonamentul pe acest an este trei galbeni. Doritori pot trimite direct la D. D. Bolintineanu, (București. Caimata) adresa împreună cu prețul.

MIOSOT, poezii de Gr. H. Grandea cu o prefață de Georgiu Sion și o analiză critică de Mauriciu Flugel, se mai află în număr de 22 exemplare la librăria Socce. Prețul unui exemplar este un galben.

PREMIU ABONAȚILOR

Către toamnă vom începe publicarea următoarelor scrieri :

Petru Rareș, roman istoric (1527 de la Crist.)

Mitologia Carpaților, reminiscințele păgânismului în gura poporului nostru.

Barbari, tablouri istorice și legendare de starea Daciei sub Goți, Huni, Gepizi și Avari (secolul al III-lea, al IV-lea și al V-lea de la Cr.)

Fii lui Petru, regele Românilor și Bulgarilor, roman istoric (963 de la Crist.)

Abonați acestor gazete, vor primi ca premii câte două din aceste scrieri.

DIN

BIBLIOTHECA DE LECTURA

PENTRU

JUNIMEA DE AMBELE-SEXE

de I. M. RIURENU.

a ieșit pînă astăzi de sub presă :

Lei B.

Datoriile Copiilor către Părinți lor.	70
Ajunul născerii Domnului	70
Familia Creștină, urmată de ROSELE ROȘI și ROSELE ALBE, COPILIA MUTĂ, și PESCARUL Privighetorea, urmată de TUEODORA SAU COPILUL PREDUT	70
Mielul, urmat de LICURICUL	70
Mielul Găsit, urmat de BANII DE ARAMĂ și de INCENDIUL	70
Rosariul, urmat de MUSCA	70
Canarii	70
Emigranții la Brasilia	70

DIN ALTE SCRIERI

Franklin (<i>Opere alese</i>)	1
Morala în Faptă sau BUNE EXEMPLE	1
Vocabular de Morală sau BUNE-CONSILII	1

Elemente de Geometrie, (*Legendre* modificat de *Blanchet*), traducțiune de J. M. Riurenu în asociațiune cu D. E. Angelescu, profesor 4 20

Redacțiunea acestui Jurnal recomandă, dintre toate monedele câte cunoștem, ca cea mai bună :

MONETARUL COMPLET

de toate monedele străine și unitățile de valoare române vechi a căror valoare se cere în lei noi și bani, de la una pînă la una miu continuu și de aci cu unimile, decimile și sutimile de miu pînă la un milion, calculate cu cea mai mare precisiune și exactitate.

DE

A. ZANNE (Ingluer.)

Prețul unui exemplar este 1 leu și 10 bani (noi).